

BARNAS HAGE LARSGÅRDEN

Årsplan
2023

Årsplanen skal være et arbeidsredskap for oss som personale. Vi vil at den skal si noe om hvem vi er og hva vi står for. De som leser Årsplanen vår, skal få en forståelse av hvordan vi arbeider i hverdagen for å oppfylle Rammeplanens formål og innhold. Den skal gi informasjon til dere foresatte, til myndigheter og andre samarbeidspartnere om våre valg av ulike arbeidsmåter og vårt pedagogiske grunnsyn.

Implementeringsarbeidet av Rammeplanen er en kontinuerlig prosess, der vi stadig reflekterer over egen praksis for å utvikle oss. Vi reflekterer over hvordan vi bedre kan få dere foreldre til å være med på å påvirke deres barns hverdag på en bevisst måte. Vi arbeider samtidig med å gjøre overganger bedre for barna deres, fra hjem til barnehage, fra småbarnsavdeling over til storbarnsavdeling og fra barnehage til skole. Vi ønsker det beste for alle barn.

Vi er opptatt av voksenrollen og hvordan vi møter barn og styrker dem på best mulig måte. Vi har valgt å ha sosial kompetanse, leik, selvfølelse, livsmestring, CDS (Circle Of Security) som teoretisk forankring i hvordan vi arbeider med voksenrollen. Vi ønsker at barna våre skal være trygge og dermed tørre å utforske, være seg selv sammen med venner, ha humor i hverdagen og lære.

VED Å VÆRE:

NYSGERRIGE

ÆRLIGE

ENGASJERTE

OMSORGSFULLE

SKAL VI:
VÆRE MED PÅ Å SKAPE EN BARNDOM
SOM UNGENE KAN HØSTE AV RESTEN AV LIVET.

Vår visjon

Årsplanene er fastsatt
av samarbeidsutvalget

24. november 2022

Solgerd Hjellevang Laugen

styrer

MIN BLØMSTERENG AV BARN

Jeg ser før meg en blomstereng så vakker og fin.
Noen av blomstene er fargerike og stikker seg lett fram,
mens andre er dusere og fulle av sjarm.
Enkelte er små, som vi må være forsiktige før ikke å trå på.

Noen kan ha tærner som stikker til alle kanter,
i min blomstereng finner jeg alle varianter.
De må behandles på sin spesielle måte,
Før hver og en gjemmer på sin lille gåte.

Et par kan være sårbare og skjøre,
så de prøver vi å gjøre,
litt sterkere, gi troen på seg selv,
slik at de kan møte hverdag og kveld.

En annen stikker sin tørne bort i andre,
men, se, den skal vi ikke klandre.
Den hadde sikkert sin grunn, men det ser vi ofte før sent,
nabøblomsten hadde heller ikke oppført seg pent.
Blomstene må pleies, stelles og køses med
slik at de trives på sitt lille sted.

Og felles for dem alle er at de trenger hverandre så inderlig,
for blir de stående helt for seg selv,
mister de fellesskapets fargerike glød og prakt
og vi, vi må gjøre alt som står i vår makt
for å gi blomstene alt de trenger,
slik at de får spille på alle sine strenger.

Sissel Hølt

INNHOOLDSREGISTER

Førord	2		
Min blomstereng	3		
Innholdsregister	4-5		
Årsplanen	6		
1. Barnehagen vår	7	4. Barnehagens verdigrunnlag	19
Kontaktopplysninger		Kristen humanistisk arv og tradisjon,	
Styrer		menneskerettighetene	
Avdelinger		Barn og Barndøm	
Kidplan		Den gode barndøm!	
Ansvar og roller		Demokrati	
Barnehageeier		Mangfold og gjensidig respekt	
Styrer		Samenes nasjonaldag	
Pedagogisk leder		Likestilling og likeverd	
Personalet		Bærekraftig utvikling	
Andre voksne dere treffer i barnehagen		Livsmestring og helse	
Beliggenhet			
Uteområdet vårt		5. Barnehagens formål og innhold	27
Barnehagens dagsrytme		Barnehagens skal ivaretabarnas behov	
Dagsrytme for de små		for omsorg	
Dagsrytme for de store		Barnehagen skal ivareta barnas behov	
Barnehagens aldersadekvate inndeling		for lek	
i grupper		Rollelek	
		Fysisk lek	
		Konstruksjonslek	
		Regellek	
		Sangleker	
		De voksnes rolle i leken	
		Trygt leikemiljø	
		Delta i leiken på barnas	
		premisser og ta initiativ i leken	
		Observere leken og hjelpe til	
		Barnehagen skal fremme danning	
		Barnehagen skal fremme læring	
		Barnehagen skal fremme vennskap	
		og fellesskap	
		Barnehagen skal fremme kommunikasjon	
		og språk	
		Andre barnehager med samiske barn	
2. Barnehagens tradisjoner	13	6. Barns medvirkning	34
Utviklingsarbeidet vi arbeider med nå.			
Bursdager			
Brannvern			
Brannøvelse			
Tarkus			
Høstmiddag			
Luciafest			
Nissefest			
Karneval			
Sjørøverfest			
Fotografering			
3. Praktisk informasjon	16	7. Samarbeid mellom hjem	35
Åpningstider		og barnehage	
Måltider		Levering og henting	
Sykdom		Foreldresamtaler	
Ferieavvikling		Foreldremøter	
Klær		Temakveld	
Søving		Foreldreråd	
Forsikring			
Porten			
Tømgang på bilen			

INNHOOLDSREGISTER

8. Hvordan arbeider vi med tilknytning i de ulike overgangssituasjonene i barnehagen? 37

Når barnet begynner i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Best mulig overgang til skolen

9. Barnehagen som pedagogisk virksomhet 42

Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av 'Det allmenn-
pedagogiske tilbudet for barn som trenger
ekstra støtte'

10. Barnehagens arbeidsmåter 47

Progresjon
Barnehagens digitale praksis

11. Barnehagens fagområder 50

Kommunikasjon, språk og tekst
(Fokusfagområde 2019/2020)
Kropp, bevegelse, mat og helse
(Fokusfagområde 2019/2020)
Kunst, kultur og kreativitet
Natur, miljø og teknologi
Antall, rom og form
Etikk, religion og filosofi
Nærmiljø og samfunn

12. Hva gjør Barnas Hage Larsgården til en god barnehage, en faglig forankring 62

Sosial kompetanse
Selvfølelse
 Human having
 Human doing
 Human being
Trygghetssirkelen (CØS)
Pedagogiske plattformer
 Garderobe
 Måltid

13. Litteraturliste 67

ÅRSPLANEN

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Styreren skal lede prosessen med å utarbeide årsplanen. Årsplanen skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. Årsplanen skal blant annet vise hvordan barnehagen arbeider med omsorg, lek, danning og læring. Her må også progresjon tydeliggjøres. Det skal synliggjøres hvordan barns og foreldres medvirkning bringes inn i planleggingsarbeidet og hvordan barnehagen vurderer sitt pedagogiske arbeid. Det skal også fremkomme hvordan barnehagen arbeider med tilvenning av nye barn og ivaretar samarbeid og sammenheng med skolen.

I samiske barnehager skal årsplanen bygge på den samiske årstidskalenderen. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen knytter det pedagogiske arbeidet til årets gang og endringene i naturen. (Rammeplanen, 2017)

Årsplanen skal omhandle hvordan vi omstiller innholdet i Rammeplan for barnehagen til vår praksis og hvem er vi. Den skal fastsettes av barnehagens SU. Årsplanen deles ut fysisk til ansatte og ligger digitalt tilgjengelig for alle på www.barnashage.com.

Stortinget har i lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) fastsatt overordnede bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver, jf. § 1, § 1a, § 2, § 3, § 4 og § 5. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanen) fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Barnehagens Årsplan bygger på barnehageloven og rammeplanen. Alle barnehager er pliktig til å ha en årsplan.

1. BARNEHAGEN VÅR

Barnas Hage Larsgården sto ferdig 28. mai 2003. Det er en privat foreldre-eid barnehage som er eid og drevet av Barnas Hage Larsgården SA. Barnehagen har fire avdelinger. Det er ca. 80 store og små barn i barnehagen. Antallet avhenger av hvor mange barn som har delte plasser og alder på barna. Småbarns-avdelingene er i første etasje. De heter Hugins Hage og Munins Hage. Storbarns-avdelingene er i andre etasje. De heter Odins hage og Balders Hage. Vi har to felles oppholdsrom som brukes av alle, begge oppholdsrom har kjøkken.

KONTAKTOPPLYSNINGER

BARNAS HAGE LARSGÅRDEN
Nørvegjerdet 7, 6009 Ålesund
Postboks 5011, 6021 Ålesund

STYRER

SØLGERD HJELLE LAUGEN
Tlf: 70130603
Epost: styrer@barnashage.com

ODINS HAGE

📞 40 10 20 47
✉️ odin@barnashage.com

BALDERS HAGE

📞 40 10 98 73
✉️ balder@barnashage.com

HUGINS HAGE

📞 40 10 63 36
✉️ hugin@barnashage.com

MUNINS HAGE

📞 40105464
✉️ munin@barnashage.com

KIDPLAN

Dette er barnehagens kommunikasjonsverktøy mellom foreldre/føresatte og barnehagen. Dette ivaretar den skriftlige kommunikasjonens krav til GDPR (Personvernlovgivning). Her legger vi ut nye dokumenter, bilder, meldinger og beskjeder. I kalenderen i Kidplan legger også avdelingene ut sine ukeplaner.

ANSVAR OG ROLLER

Barnehageeieren og alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse. Dette kapitlet beskriver barnehageeierens, styrerens og den pedagogiske lederens roller i barnehagen. Dette er de betegnelse som er brukt i barnehageløven. Rammeplanens øvrige kapitler inneholder plikter for barnehagens personale og omfatter alle som arbeider i barnehagen. Barnehagelærere er den profesjonen som utdannes spesielt for å kunne ivareta barnehagens oppgaver. Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemødeller. De skal ivareta relasjoner mellom barna i grupper, mellom barn og personalet og mellom personalet og foreldre. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen er en lærende organisasjon som er i stadig utvikling. For å kunne skape dette trenger vi et personale som er lære- og endringsvillig. Barnehagen reflekterer daglig over egen praksis, for å skape en ny og bedre praksis. Vi har avdelingsmøter, personalmøter, ledermøter, planleggingsdager m.m. Vi har felles kurs for hele personalet eller enkeltpersoner/grupper av personalet utfra den enkeltes/gruppas behov eller påfyll av aktuelle tema. Vi studerer og reflekter over ulike faglitteratur og rammeplanen kontinuerlig, i tillegg til daglige observasjoner og refleksjoner. Dette gjør at vi endrer praksis kontinuerlig til det beste for barna. Barna er hele tiden i fokus.

Alle som arbeider i barnehagen skal ha fremvist tilfredsstillende politiattest.

Alle skal ha signert taushetsplikt og opplysningsplikt.

BARNEHAGEEIER

Barnehageeieren har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageløven § 7 første ledd. Barnehageeieren har dermed juridisk ansvar for kvaliteten på barne- hage tilbudet. Et kompetent pedagogisk personale er en forutsetning for et barnehage- tilbud av god kvalitet. Det forutsettes derfor at barnehageeieren vektlegger de ansattes faglige og pedagogiske vurderinger i sin styring. Barnehageeieren kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold, jf. barne- hage løven § 2 åttende ledd. Barnehageeierens lokale tilpasning bør fremgå av barnehagens vedtekter. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen er foreldre-eid. Eier blir representert gjennom styret i barnehagen, som er valgt av Årsmøtet, som består av foreldre/ de foresatte til alle barna i barnehagen. Styret består av fem foresatte og en ansatt-representant.

STYRER

"Styreren er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. Styreren skal sørge for at personalet får ta i bruk sin kompetanse. En forutsetning for en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse er et godt samarbeid med barnehageeieren, barnehagens pedagogiske ledere og barnehagens øvrige personale. Styreren leder og følger opp arbeidet med planlegging, dokumentasjon, vurdering og utvikling av barnehagens innhold og arbeidsmåter og sørger for at hele personalgruppen involveres. Styreren skal sikre at barnehagen har innarbeidet rutiner for samarbeid med relevante institusjoner, slik som skolen, helsestasjonen, den pedagogisk-psykologiske tjenesten og barnevernet." (Rammeplanen 2017)

Til det beste for barna arbeider vi med ulike samarbeidspartnere; helsesykepleier på helsestasjonen, PPT (Pedagogisk Psykologisk Tjeneste), Barnevern, BUP (Barne og Ungdoms Psykiatrisk), fysioterapeut, ressursbasen, psykolog og andre etter behov.

Styrere i de ulike private barnehager i midtre og ytre bydel sitter i nettverksgruppe. Dette styrker den enkelte barnehage.

Styrer er med i PBL (private barnehagers landsforbund) sitt løkallag i Ålesund. Samarbeid med Ålesund kommune, gjennom felles styrernetverk og kompetanseheving for hele personalgruppen.

Ålesund kommune har i samarbeid med rektører, styrere i private og kommunale barnehager utarbeidet en god plan for overgang barnehage – skole.

PEDAGOGISK LEDER

Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede. (Rammeplanen 2017)

Pedagogiske ledere må ha utdanning som barnehagelærer. Likeverdig med barnehagelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk. En pedagog pr. 7 barn under tre år og en pedagog pr. 14 barn over tre år.

PERSONALET

Vi følger dagens bemanningsnorm. Bemanningsnormen sier tre barn pr. voksen for barn under tre år og seks barn pr. voksen for barn over tre år. En pedagog pr. 7 barn under tre år og en pedagog pr. 14 barn over tre år. I tillegg har vi en husassistent i 100% stilling som gjør innkjøp, forbereder måltid og rydder opp etter måltid. Husassistenten ser til at barna får sunn og næringsrik mat, barna får hjelpe henne etter tur og forberede maten. Dette er en stor avlastning for det øvrige personalet som kan bruke mer tid med barna. Dette er barnehagens faste bemanning. Vi har i tillegg støttepedagoger og støtteassistenter som har vikariat på barn med spesielle behov. Det skal være to pedagogiske ledere på hver avdeling i tillegg til fagarbeidere/pedagogiske medarbeidere.

ANDRE VOKSNE DERE TREFFER I BARNEHAGEN

I tillegg til den faste bemanningen er her mange innom barnehagen. Barnehagen har en fin, fast vikargruppe, som vi bruker ved ulikt fravær, som blant annet sykdom og ferie. Vi har utplasseringer fra ulike etater. Fagerlia videregående skole har elever på utplassering. Grunnskoleelever som kan være utplassert i sin arbeidsuke. Studenter fra Høgskulen i Volda, som skal bli barnehagelærere. Arbeidspraksis og språkpraksis fra NAV eller Brisk. Ålesund kommune har spesialpedagoger som er i barnehagen på barn med spesielle behov. De ulike samarbeidspartnerne våre er også i barnehagen til ulike tider for å observere eller for å være i møte med oss i barnehagen eller dere foreldre.

BELIGGENHET

Barnas Hage ligger i hjerte av Larsgården. Den ligger like ved Larsgården skole, med fin akebakke, Røllønbana, ballbingen, Larsgårdshallen, Husafjellet, Ørnetua m.m. Barna går ukentlig i tillegg til ulike turmål som Akslafjellet, Sunnmøre Museum/Børgundgavlen, Kløkkersundet, Tørveigen og Larsgårdsneset m.m. Vi har mulighet til å benytte oss av fin natur både langs fjøra og på fjellet. Turer i nærmiljøet vil øke fellesskapsfølelsen og erfaringsgrunnlaget til barna. Turene vil styrke barna motorisk og de vil bli bedre kjent i sitt nærmiljø. Vi har et veldig godt samarbeid med Larsgården skole, vi bruker jevnlig gymsalen og førskolebarna er i klasserom på skolen en gang pr. uke.

UTEOMRADET VÅRT

Vi har et stort og flott uteområde som rommer mye, der barna kan boltre seg. Utenfor småbarnsavdelingene har vi lagt til rette for leker til de minste barna. Utenfor storbarnsavdelingene er det lagt til rette for lek til de største barna. Vi har lagt til rette slik at alle skal få utfordringer og noe å strekke seg etter. Vi har ulike frukttrær, busker og drivhus. Dette kan barnehagen høste av når det er modent, blant annet epler, pære, plomme, moreller, stikkelsbær, ripsbær, bringebær, jordbær, agurk og tomat i drivhuset. Vi har et stort og godt grønt-areal og fine muligheter for å boltre seg ute både sommer og vinter, med fine akebakker og tumleplasser. Vi har bilveier, rundkjøring og skilt som gjør at barna kan lære seg litt trafikkregler og dette skaper muligheter til god rollelek og læring. I den andre enden av drivhuset har vi en lekehytte, der er det innredet for å skape god rollelek. Vi liker å lage mat ute og har tre bålpanner som er i bruk litt og ofte, spesielt på vinteren.

BARNEHAGENS DAGSRYTME

Barnehagen har laget seg en dagsrytme som passer for de store og de små. Men vi ser likevel at det ikke passer helt for alle barna. Dette legger vi til rette for. Vi ser spesielt i tilknytnings-perioden at barna har behov for søvn og mat til svært ulike tider. Barnehagen gjør sitt ytterste for at alle barn får mat og søvn når de har behov. Dette gjøres i tett dialog med foresatte. Innenfor kjernetiden skjer de fleste aktiviteter. Da er det fint om barnet er i barnehagen. En kan følge med på ukeplanene på Kidplan hva som skjer. Fint om alle gir beskjed innen kl. 09.00 om de er syke eller skal ha fri, da har vi morgenmøte og organiserer dagen.

DAGSRYTME FOR DE SMÅ

06.45	Barnehagen åpner
08.00-08.45	Frøkost
08.45-09.00	Samling
09.00-10.45	Uteleik/frileik
10.45-11.00	Bleieskift/stell/håndvask
11.00-11.30	Lunsj
10.30-13.45	Søvetid og frileik/aktivitet for de som ikke sover
13.45-14.00	Bleieskift/stell/håndvask
14.00-14.30	Fruktmåltid
14.30-17.00	Frileik/aktivitet/barna blir hentet

DAGSRYTME FOR DE STORE

06.45	Barnehagen åpner/Frileik
08.00	Frøkost
09.30	Føkustid/aktiviteter/leik
11.00	Lunsj
12.00	Utetid/frileik
14.00	Fruktmåltid

Frem til kl. 17.00 Frileik

(Kjernetid fra 09.30-13.30)

BARNEHAGENS ALDERSADEKVATE INNDELING I GRUPPER

Barnehagen er mye av uken delt inn i smågrupper. Da har vi delt inn i aldersadekvate grupper på tvers av avdeling. Dette gjør at vi på en best mulig måte klarer å ivareta progresjonen på de ulike områdene. De er også avdelingsvise, slik at de minste har noe å strekke seg etter og de litt større kan være gode forbilder.

SMÅBARNSAVDELING
1-2 ÅR SMÅFOLKGRUPPE
2-3 ÅR BAMSEGRUPPE

STORBARNSAVDELING
3-4 ÅR KNØTTEGRUPPE
4-5 ÅR SMURFEGRUPPE
5-6 ÅR FØRSKOLEGRUPPE

2. BARNEHAGENS TRADISJONER

UTVIKLINGSARBEID

Hvert år arbeider personalet med et eller flere utviklingsarbeid. Noen ganger kan det gå over flere år og av og til kan det være et kort tidsperspektiv. Vi kan også i enkelte perioder ha flere utviklingsarbeid gående samtidig. Det kan gå på voksenrollen direkte som livsmestring og helse eller det kan være tema som er direkte med barna som Kardemomme by.

BRANNVERN

Uke 38 er det landsømfattende kampanje, der brannvern er i fokus. Denne uken samtaler vi mye om brann og brannvern, synger sanger, har aktiviteter og oppgaver om forebygging av brann, hvor melder man brann o.l. Vi bruker ulike verktøy for å lære barna om brannvern, blant annet Bjørnis (brannbamse) og Eldar og Vanja (to hånddukker).

Denne uken har vi barnehageårets første meldte brannøvelse. Da sitter alle spente og venter på at den røde kløkken på veggene skal ringe. De lærer brannsanger, leser bøker og samtaler om temaet. Alle barna får dette tilpasset til sin alder.

Dette er sider som en kan se på med barna sine.
<http://www.brannvettskolen.no/Barnehager>
og <https://brannbamsen.no/foreldre>

BURSDAGER

Vi feirer barnets bursdag i barnehagen. Det er fint om dere foresatte avtaler dag det skal feires i barnehagen med de på avdelingen. Vi ordner krone og flagger for barnet. Det er barnet som er i fokus denne dagen.

Avdelingene har ulike variasjoner for hvordan de setter barnet i fokus. Når det gjelder **invitasjoner** til feiring hjemme, ber vi dere foresatte ikke dele ut invitasjoner i barnehagen. Det er fint om dere kan sende en SMS, kjøre rundt med dem eller løse det på andre måter.

Vi har også et sterkt ønske om at dere inviterer f.eks alle jenter som er født samme år på en avdeling, slik at ingen føler seg utenfor. Vi arbeider mye med inkludering og det å ikke sette noen utenfor. Da er dere foresatte veldig viktig for oss i dette arbeidet.

Vi ordner mat til barnet den dagen. Barnet kan velge mellom ulike sunne alternativer, dette varierer litt fra år til år.

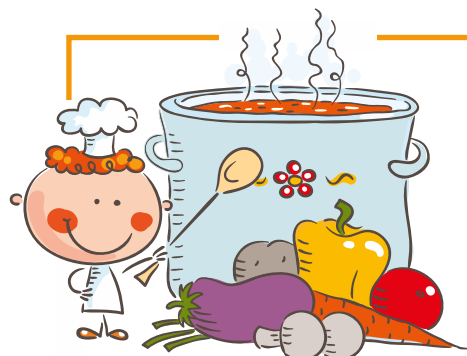
BRANNØVELSE

I forskriftene våre står det at vi skal gjennomføre brannøvelse med barna minimum to ganger i året. Vi kommer til å ha det litt oftere, dette for å innarbeide gode rutiner både hos barna og de voksne.

TARKUS

Tarkus er Trygg trafikk sin hånddukke som skal hjelpe de voksne og formidle trafiksikkerhet til barn. De skal lære å ferdes i trafikken, viktighet ved bruk av sykkelhjelmer, sikkerhet i bil, refleks, høye brøytekanter og lignende. Der er tips og ting barna kan holde på med på <https://www.barnastrafikklubb.no/>

HØSTMIDDAG

Vi har høstmiddag, «brennsnut» for foresatte, besteforeldre og søsken på høsten. En hyggelig arena, der en kan bli bedre kjent med hverandre. Barna er i sterk grad medvirkende til å lage maten og de synes det er stas å lage middag til familien sin.

LUCIAFEST

Rundt den 13. desember hvert år blir foresatte, søsken og besteforeldre invitert til Lucia i barnehagen. Det blir servert gløgg og Lussekatter. De store avdelingene inviterer på morgenen, mens de små nede har på ettermiddagen. Det vil komme invitasjon når det nærmer seg. Barna kler seg i noe hvitt og kan ha glitter i håret.

NISSEFEST

Årets nissefest er for alle barna. Det har vi når det nærmer seg jul. Vi synger julesanger og koser oss med nissegrøt. Barna kler seg som nisser. Kanskje får vi besøk av nissen?

KARNEVAL

Denne dagen skal være lek og moro. Vi har katta i sekken og sambarytmer.

Det kan variere fra år til år hva vi velger som tema. Det blir enten pysj eller kostyme som vi har laget i barnehagen etter valgt tema.

De voksne i barnehagen maler barna i ansiktet og lager kostyme om vi trenger noe. Vi koser oss med underholdning, mat og drikke.

SJØRØVERFEST

Barnehagen ble etablert 28. mai 2003. Derfor feirer vi den 28. mai hvert år. Dette feires med en Sjørøverfest, dette er en lang tradisjon som stammer fra Kaptein Sabeltanns storhetstid.

Vi danser, ser Sjørøverskuespill, og spiser mat ute ved sjørøverskuta. Kaptein Sabeltann har gravd ned en skatt, som alle er med på å finne ved hjelp av et sjørøverkart. Skatten inneholder ofte gullmynter (med sjokolade i) og ballonger. Vi deler skattejakten mellom de små nede og de store øpe.

Dersom noen som vil slutte med smøkk eller flaske, kan de levere til Kaptein Sabeltann og i gjengjeld få en liten premie tilbake.

En trenger ikke tenke vanskelig når det gjelder kostyme. En kan ha et sjal på hodet, så kan vi i barnehagen tegne på øyelapp. Det er stor stas hos de fleste og litt skrekkblanda fryd hos noen. Kaptein Sabeltann deler ut is, før han vender ferden mot skuta si «Den sorte Dame», som skal seile til Abra havn.

FOTOGRAFERING

Barnehagen har barnehagefoto hvert år. Det er helt frivillig for foresatte om de vil kjøpe eller ikke, men vi ønsker at alle skal være med på fellesbildet. Det er kjekt for de som kjøper det at alle på avdelingen er med. Det vil endre seg litt om vi tar bilde vår eller høst. Men vi pleier ofte å ta på våren, da er barna mest trygge.

3. PRAKTISK INFORMASJON

ÅPNINGSTIDER

Barnehagen er åpen fra kl. 06.45 til kl. 17.00. Vi har åpent 12 måneder i året. Vi er stengt julaften, nyttårsaften og alle «røde dager». Onsdag før påske har vi åpent til kl. 12.00.

MÅLTIDER

Barna får servert alle måltider i barnehagen. Vi serverer frokost, lunsj og fruktmåltid. Vi fokuserer på sunt og næringsrikt kosthold for barna. Grovt brød og variert pålegg. Det blir servert varmmat noen ganger pr. uke. Da er det fokus på husmannskost, havregrøt og suppe, laget fra grunnen. Vi har stort industrikjøkken, som gjør at vi effektivt kan lage til mange fra grunnen av. Barna sirkulerer på å hjelpe til å lage mat. Vi har økologisk melk, frukt og grønnsaker m.m. Barnehagen har en husassistent i 100% stilling. Hun planlegger innkjøp, forbereder måltidene og holder orden på kjøkkenet. Vi arbeider med å øke bestanden av økologiske varer. Vi dyrker også litt selv, som blant annet epler, pærer, plommer, tomat, agurk, paprika og en liten smak av stikkelsbær, rips, bringebær, jordbær, gulrøt og poteter. Vi vektlegger god stemning og hyggelige samtaler rundt bordet. Da smaker maten best!

SYKDOM

Barnehagen er en utsatt plass når det gjelder å bli smittet av ulike sykdommer. Derfor vasker både barn og voksne hender når de kommer om morgenen. Er barnet ditt syk må det holdes hjemme. Blir barnet syk når det er i barnehagen ringer vi foresatte snarest, slik at barnet blir hentet. Er barnet hjemme pga sykdom ønsker barnehagen beskjed så snart som mulig.

Er barnet hjemme med smittsom sykdom, bes barnet holdes hjemme til smittefaren er over. Barnet skal også være hjemme om barnets allmenntilstand ikke er bra. Barnets allmenntilstand vil alltid basere seg på foreldrenes skjønn. Barnehagen forholder seg til Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) «Syke barn og Barnehage».

Ved oppkast og diare har vi 48 timers fravær fra barnehagen etter siste utbrudd. Vi ber derfor om forståelse for at vi må være ekstra strenge ift 48 timers regelen. Barnet skal ikke sendes i barnehagen før det er gått 48 timer etter siste oppkast eller diaré. Dette gjelder også personalet. Dersom dette ikke blir overholdt, kan det føre til tider med stort frafall av barn og voksne. Når allmenntilstanden til barnet begynner å bli bra og en fortsatt må være hjemme, føles dette litt urettferdig, men om alle praktiserer det, kan vi bli kvitt dette raskt. Ellers kan det vedvare over tid.

Barnehagen ønsker også informasjon om hva som feiler barnet, slik vi kan informere andre foresatte og ansatte, slik de kan være obs på symptom.

FERIEAVVIKLING

Når det er ferietid i barnehagen kan det være både mange barn og voksne som har fri. Da samarbeider avdelingene om ansvaret for barna. Noen ganger er det bare en avdeling oppe og en avdeling nede som er i bruk pga lite barn. Vi informerer foreldre og foresatte så godt vi kan, men det kan være endringer underveis i ferien.

Alle barn skal ha 4 uker ferie løpet av barnehageåret. Barnehageåret går fra 1. august til 31. juli. Vi anbefaler at alle barn får minst tre uker sammenhengende sommerferie. Frist for innlevering av sommerferiekontrakt er 28.april; se barnehagens vedtekter. De andre fristene kan endre seg litt, men all ferie må være lagt inn 14 dager før ferien skal gjennomføres, ellers klarer dere ikke legge den inn.

Vi setter også pris på å få informasjon om sommerferie, høstferie, juleferie, vinterferie og påskeferie og ellers når barnet ditt skal ha fri i god tid. Da kan personalet få ta ut avspasering og feriedager når det blir færre barn. Av og til i ferier kan vi ha satt opp antall voksne ift til antall barn, så kan det være et frafall på 50% samme morgen. Dette gjør at vi har en stor personalressurs til overs. Hadde man visst dette på forhånd, kunne en latt personale ta ut ferie eller avspasere. Fint å få beskjed litt før, da kan vi planlegge bedre. Husk pengene går tilbake til barna!

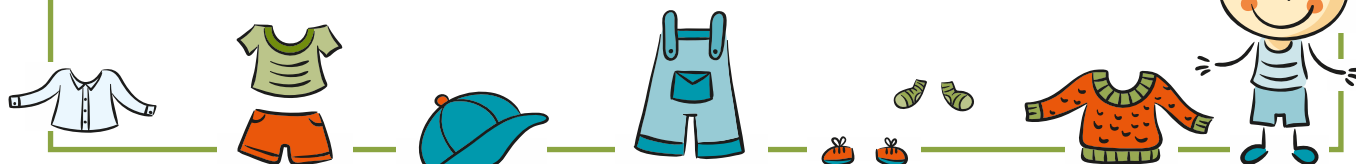
KLÆR

Barna må ha tøy til å være ute i all slags vær. Barna skal være gode og varme til alle årstider. Regntøy skal være tett og ha strikk til å ha under støvlene, vi holder strikk om det er gått i stykker, men der må være knapp. Barna er aktive og kan bli våte, da er det beste og ha ull innerst, for ull holder lenger på varmen. To par votter er lurt å ha om de blir våte og trenger skift. Uteklærne må sjekkes hver fredag for å se om de trenger å rengjøres.

Alle må ha gode innesko/tøfler. Det er fint med såler, fordi det kan bli vått på gulvet, brannalarmen kan gå og barna må ut uansett vær.

Alle klær i barnehagen må være merket med barnets navn. Da er det lettere for personalet å holde orden for hvert enkelt barn, og det minsker sjansen for at noe blir borte eller tatt med feil. Personalet bruker også mindre tid på å finne ut hvem som eier hva og kan bruke mer tid på barna.

I korgen til barnet skal det være to skift fra innerst til ytterst, barna blir lett våte om det er en regnværsdag.

SOVING

Nede på småbarnsavdelingen har vi et tilbygg hvor alle som sover har sin egen vogn stående. Tilbygget er ikke et tett bygg, så det er som å sove i utetemperatur. Barna sover så mange ganger de har behov for og når de har behov for det, om det er en eller tre ganger pr. dag. Barna skal ha tilsyn mens de sover. Vi har dundyner og puter til alle barn, i tillegg til saueskinn som de sover på. Dette tar vi inn på vinterhalvåret og eller ved behov, slik at de ikke slår seg og blir fuktige. Vi har fått strikket ekstra ullbukser og ullvotter til de barna som ikke har det. Vi har ekstra ullpledd til hvert barn, slik at vi er helt sikre på at de ikke blir kalde. Når det blir for kaldt til å sove ute, tar vi inn vognene, slik at de sover inne. Dette er bare på de kaldeste dagene.

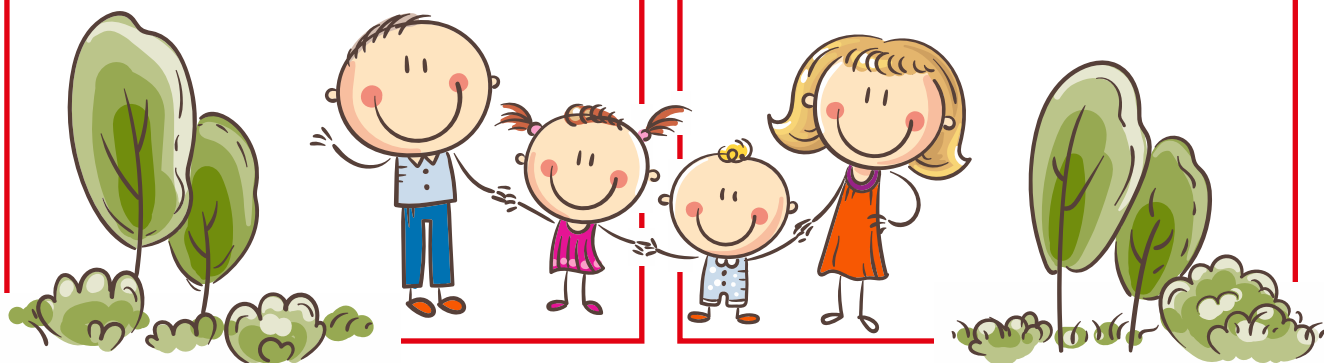
FORSIKRING

Alle barn i Barnas Hage Larsgården er forsikret gjennom Gjensidige. Ulykkesforsikringen gjelder hele døgnet og omfatter ulykkesskader som forsikret barn kan bli rammet av og som medfører varig medisinsk invaliditet eller dødsfall. Se eget skriv inne på eBarnehage.

Barna er forsikret i Gjensidige via PBL

PORTEN

Før sikkerheten til barna i barnehagen er det viktig at du lukker porten etter deg når du kommer og går i barnehagen. Vi oppfordrer foreldrene til at barna ikke får gå ut av porten alene. Barna bør gå sammen med en voksen.

TOMGANG PÅ BILEN

Slå av motoren på bilen når du står parkert på barnehagens parkeringsplass. Parker langs kanten ved fortauet opp mot barnehagen, da kan barna bruke fortauet. Spesielt i vinterhalvåret er det mørkt og vanskelig å se barna om de går mellom bilene og midt på parkeringsplassen. Fint om dere rygger inn.

4. BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

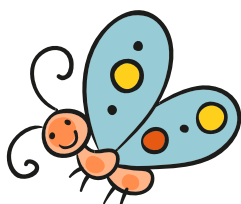
Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og dannelse skal ses i sammenheng.

Det fremgår av barnehageloven § 1 at barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene. Alle barnehager skal bygge på verdigrunnlaget som er fastsatt i barnehageloven og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, slik som FNs konvensjon av 20. november 1989 om barnets rettigheter (barnekonvensjonen) og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater (ILO-konvensjonen).

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. Norge har, med bakgrunn i urfolks særlige rettigheter, en særlig forpliktelse til å ivareta samiske barns og foreldres interesser, jf. Grunnloven § 108, barnekonvensjonen art. 30 og ILO-konvensjonen. Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor. (Rammeplanen 2017)

KRISTEN HUMANISTISK ARV OG TRADISJON, MENNESKERETTIGHETENE.

Åndsfrihet

Nestekjærlighet

Likeverd

Respekt for menneskeverd og natur

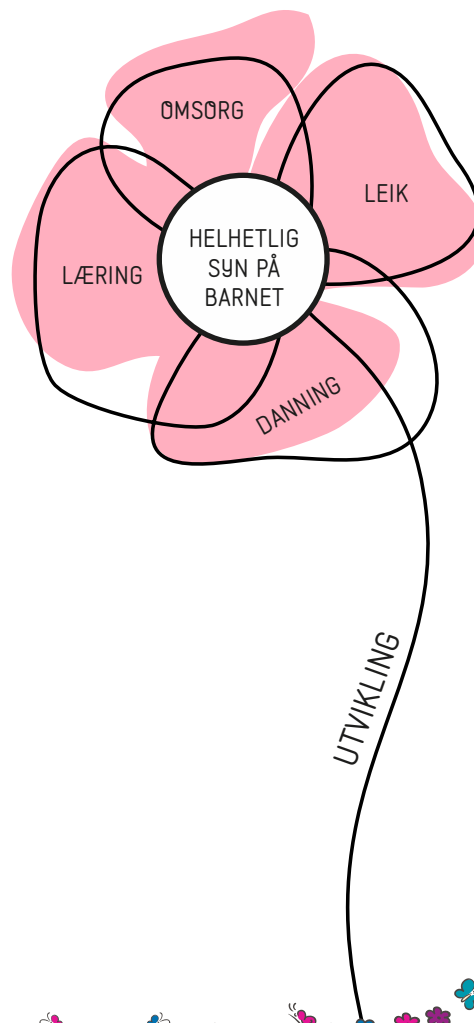

Tilgivelse

DEN GODE BARNDOM!

Den gode barndom er gode venner
og tid til lek
En god barndom er fylt
med kjærlighet og trygghet
En god barndom er fylt
med variasjon og utfordringer
En god barndom er rik
på opplevelser, gleder og humor
En god barndom gir barnet opplevelsen
av å være betydningsfull og akseptert
En god barndom er frihet til å utforske
og tid til å bearbeide opplevelser og følelser
En god barndom er møte med voksne som
har glede av å gå inn i samspill med barnet
En god barndom gir barnet tro på seg selv,
fremtiden og sine medmennesker
En god barndom er en barndom der barnets
glleder, og sørger blir tatt på alvor
En god barndom er en barndom der barnet
opplever positiv bekreftelse på egen
undring og spørsmål
Barndommen er en fase i livet som ikke
kan forseres eller tas igjen
Barndommen har egenverdi
Den må få ta sin tid!

BARNDOMMEN HAR EGENVERDI

BARN OG BARNDOM

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv. Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3 nr. 1. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder for all barnehagevirksomhet.

Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv. Barnehagen skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner. Barna skal møtes med empati og få mulighet til å videreutvikle egen empati og evne til tilgivelse. (Rammeplan 2017)

BARNEHAGEN SKAPER TRYGGHET OG GOD SELVFØLELSE!

Barnehagen er en viktig institusjon i samfunnet. Men det er barnas trivsel og barna som skal ha fokus. Barndommen har egenverdi. Vi voksne i Barnas Hage må arbeide for at barna skal være barn og ikke små voksne eller skolebarn. Vi skal ikke være med på å skape store forventninger til skolen. Barnehagen skal skape en trygghet og en god selvfølelse, slik at barna tenker at skolen og livet videre mestrer de fint. Vi skal heller ikke ta over skolen med lekser eller lignende. Læring i barnehagen skal foregå gjennom lek, moro og nysgjerrighet.

Barnehagetiden skal være preget av trivsel, vennskap, lek og humor. De voksne i barnehagen skal lytte til barna og finne ut hva barna ønsker, barns medvirkning har et stort fokus. Fokuset vårt skal være hva barna synes er mest verdifullt å gjøre i barnehagen.

Deres opplevelser skal være med på å skape grobunnen for hva de ønsker å oppleve i barnehagen. Hva er barna opptatt av? Da er det viktig med lyttende, observerende og tilstedeværende voksne med god kompetanse på barna, som vil barnets beste. Det er viktig å møte barna med anerkjennelse, respekt og kjærlighet.

Det er viktig å gi barna trygghet, slik at de trør på egne evner og tørr og utforske. Forholdet mellom barna og de voksne skal være likeverdig. Det betyr ikke at barn bestemmer like mye som voksne, men at man skal ha lik respekt for hverandre. Det er viktig at alle barna føler de blir hørt. Det er lettere å få til når barna er i små grupper.

DEMOKRATI

Økt mangfold og individualisering gir behov for demokratiforståelse, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter. Barn i samiske barnehager skal få mulighet til å bidra og medvirke på sitt eget språk. Ulike meninger og perspektiver skal få komme til uttrykk og være utgangspunkt for utviklingen av barnehagen som demokratisk fellesskap. Barnehagen skal bidra til at barna får forståelse for og slutter opp om demokratiske verdier og normer som ligger til grunn for det samfunnet vi har i dag. Barnets åndsfrihet skal anerkjennes. Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familie former og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen (Rammeplan 2017)

I barnehagen vår jobber vi for at hvert enkelt barn skal oppleve å bli hørt. Det skal legges vekt på hva enkeltbarnet mener rundt et tema. Alle har lov til å si det de mener. Voksne er tett på barna for å hjelpe dem å ytre sine meninger, mekle og å hjelpe barna å finne løsninger som er gode. Vi er opptatt av å være gode rollemodeller, voksne imellom ytrer sine meninger og finner frem til en løsning sammen, dette mener vi vil fanges opp av barna, og at de etter hvert vil kunne gjøre det samme.

Videre ønsker vi å få barna til å forstå hvordan demokratiske avstemninger fungerer. Avdelingen skal på tur. De voksne diskuterer hvor de skal ta med barna denne dagen. En voksen har observert at noen barn vil på tur i fjøra, en annen voksen har hørt at noen barn ville på fjelltur. Her er det en super mulighet til å bruke felleskapet til en demokratisk avstemning. Ved avstemninger i fellesskapet vil barna få kunnskap om at når majoriteten vil gå til sjøen, er det sjøen som blir turmålet.

MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn. Det skal være plass for en åndelig dimensjon i barnehagen som må brukes som utgangspunkt for dialog og respekt for mangfold.

Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap. Barnehagen skal by på varierte impulser, opplevelser og erfaringer og omfatte lokale, nasjonale og internasjonale perspektiver. Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet. Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen. (Rammeplanen 2017)

Mangfold er et begrep der mange tenker på ulike kulturer, men mangfold er et vidt begrep som brukes om ulikheter på flere områder. Vi har et stort mangfold i barnegruppe og i personalgruppe. Hva har de ulike med seg hjemmefra av holdninger, grenser og leveregler? Hvordan skal vi møte disse i vår barnehage. Der barnehagens verdier og tanker skal møte alle føresattes og barnas. Det er mange mennesker med ulike tanker og måter å være på som skal samkjøres i et lite samfunn. Da er det viktig at vi ser at alle er ulike og ikke prøver å skjule dette for hverandre. Så flott at vi er ulike og ikke tenker og mener det samme. Vi må lære barna å respektere at vi er forskjellige. Hva kan vi lære fra hverandre? Der en lærer å arbeide med selvhevdelse i noen føra og selvkontroll i andre situasjoner. Lære å vite når man skal handle. Alle barn skal få lære at de har mulighet til å påvirke, respektere hverandre for ulikheter og være inkluderende. Tenk bare en måltidsituasjon hvor mange ulike normer og regler man har med seg hjemmefra rundt en slik situasjon. I denne situasjonen prøver vi voksne og enes først om hvordan vi vil ha det rundt bordet. For så å formidle dette til barna. Her er en fin arena for å få utvikle fellesskapsfølelsen til gruppa.

I barnehagen møter en ulike familieførmer. Vi ønsker å skape et normalitetsbegrep rundt ulike familieførmer som finnes i barnehagen. Noen har en mamma, andre en pappa, noen har to mammaer eller pappaer, noen en mamma og en pappa og noen har dobbelt opp. Vi ønsker at alle skal føle seg akseptert.

Vi har mange barn med ulike behov, noen trenger ekstra hjelp og støtte for å mestre barnehagehverdagen. Vi ser i hverdagen at de andre barna tar hensyn, hjelper og støtter, ser hva andres behov er og kan sette seg selv til side. De trenger av og til en forklaring på hva som er utfordringen til barnet, men da er det akseptert. Barn er ofte veldig god på likeverd og det å støtte mangfoldet. Men de trenger bevisste voksne rundt seg som kan hjelpe dem.

Vi har barn med ulike religioner og kulturer i barnehagen. Det å markere de ulike høytidene skaper kunnskap om, interesse og respekt for de andre barnas livsverden. Det skal ikke være oppdragelse til tro eller deltagelse i et religiøst fellesskap. Religion og kultur er en stor del av identiteten til et barn. Ved å markere barnas høytider og bli kjent med hverandres kulturer vil man utvikle toleranse og respekt for hverandre. Begynner man dette arbeidet tidlig kan man redusere tilfeller av fordommer og mobbing senere. Ulikhetene i barnehagen gjenspeiler dagens samfunn og ved å lære om ulikheter og hvordan vi kan nytte dem daglig i barnehagen. Blir barnet bedre rustet til å mestre samfunnet senere. Og hver og et av barna skal føle seg verdifull i det hjemmet de kommer fra og stolt av sine meninger.

SAMENES NASJONALDAG

Norge har, med bakgrunn i urfolks særlige rettigheter, en særlig forpliktelse til å ivareta samiske barns og foreldres interesser, jf. Grunnloven § 108, barnekonvensjonen art. 30 og ILO-konvensjonen. Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor.

Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet. (Rammeplanen 2017)

6. februar markeres på ulike måter hvert år i barnehagen. Da formidler vi den samiske kulturen til barna. Vi har hørt på sanger, hatt besøk av same kledd i samisk folkedrakt, spist mat som en forbinder med samisk kultur og annet.

LIKESTILLING OG LIKEVERD

Likestilling og likeverd Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling. (Rammeplanen 2017)

Barna skal møte et likestilt samfunn. Alle barn skal bli møtt med like muligheter og holdninger. Alle barna skal bli oppmuntret til å delta på ulike aktiviteter uavhengig av kjønn. De voksne skal forvente av barna at de mestrer etter barnets alder og modning. Dette krever kompetente voksne med god relasjonskompetanse som ser og kjenner barna. Da kan vi unngå at det er lett å forvente mer i påkledning av den stille og rolige jenten. Hun forventer vi kanskje at hun klarer å kle på seg selv. Men den litt urolige gutten som krever litt plass kan få litt mere hjelp og vi forventer ikke så mye av han. Så kul du er kan en lett si til en gutt og så fin og søt du er sier vi kanskje til en jente. Det å forvente like mye av dem, er viktig. Dersom de voksne ikke tror at en klarer, vil dette smitte over på barnet. Måten som vi voksne ser på barna på er viktig for hvordan de ser på seg selv. Tenker vi at de ikke kan sitte, vil de da gjøre det? Holdningene til oss voksne i barnehagen og hvordan vi ser på barna er med på å skape barna. Dette er et viktig arbeid som må starte tidlig og vi må reflektere over egen praksis og være bevisst på våre holdninger til enkeltbarn. Barna i vår barnehage krever ulikt av de voksne, men vi som voksne må passe på å se alle barn. Alle barn i vår barnehage skal føle seg ønsket, verdifull og sett. Vi arbeider aktivt med at de voksne skal gi jenter og gutter lik voksenkontakt. Jenter velger ofte leiker der en skal sitte stille og gjøre noe, mens gutter har en litt mere aktiv lek. Gjerne på gulvet, herjeleik på lillerømmet o.l. Da er det lettere for den voksne å sette seg ved bordet til jentene.

Det må kontinuerlig arbeides med de voksnes holdninger og arbeidsmåter slik at barnehagen sikrer at alle barn opplever likestilling og likeverd. Vi i barnehagen må være gode rollemodeller. Barna trenger gode voksne som støtter dem i leken, om det er mor barn rollelek eller Ninja turtles i fri utfoldelse. Barn trenger veiledning i leiken om de er jenter eller gutter. Gutter kan like godt være prinsesser, som jenter er dinosaure. Barna trenger ulike måter å utfolde seg på. Det viktigste er at de voksne i barnehagen er bevisst dette og arbeider med det kontinuerlig.

FORESATTES ROLLE

Men her har dere foresatte også et stort ansvar. Fremsnakk de andre barna hjemme. Hjelp de som trenger det ekstra til å bli akseptert av de andre barna. Når barnet kommer hjem og sier at Eva slår meg hele tiden, så kan dere likevel gi barnet deres et godt bilde av Eva. Det er viktig at dere voksne er bevisste på hva dere sier over hodet til barna, om ulike barn og dets familie. Barna er ikke store før de plukker opp hva dere som voksne tenker. Dere foresatte har også en viktig rolle ved levering og henting. Hvem er det dere henvender dere til. Det er så klart lettest å si hei til de en kjenner godt fra før, og som gjerne er gode venner med ditt barn. Men utvid hørisonen din og se alle barn, du trenger ikke kunne alle navn. Men å møte blikket å si hei, da har du også vist noe til de andre barna, og hevet statusen til dette barnet. Varier litt på hvem barnet ditt har med hjem, det kan være kjekt å utvide vennekretsen, og samtidig inkludere noen nye.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet.

Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. For samiske barn betyr dette å leve i samklang med, nyttiggjøre seg av og høste av naturen.

Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen har arbeidet med sosial kompetanse, COS (circle of security) og selvfølelse. Vi ønsker at barn skal føle trygghet og utvikle en god selvfølelse som gjør at de er i stand til å sette grense for seg selv, fremme egne behov og ta vare på seg selv.

I arbeid med sosial kompetanse ønsker vi at de skal arbeide for hverandre og fellesskapet. Ved å arbeide med empati, som gjør at de kan sette seg inn i andres følelser, handlinger og motiver. Dette kan gjøre at barna til større de er, kan vende blikket utover verden og få en bedre forståelse for andres tanker og meninger. Det å utøve prososial atferd i hverdagen kan skape mindre konflikter og bedre konflikt løsere. Barna får vite hvordan andre i verden har det. Vi i barnehagen har Mame, ei jente fra Senegal som vi gir penger hver måned gjennom Plan. Vi snakker om hvordan hun har det og hvorfor vi sender penger til henne. Barna forstår at vi har det ulikt. Vi bruker også å markere FN dagen 24. oktober og ta opp barns rettigheter. Barna er mye ute i naturen og vi ønsker å legge forholdene til rette slik at barna oppdager naturen og opplever den som en ressurs, de må ta godt vare på. Vi ønsker å gi dem en opplevelse og en nysgjerrighet av mangfoldet i naturen rundt oss. Vi har drivhus og ulike bær og frukttrær. Der vi ønsker å formidle til barna, at dette må tas godt vare på og pleies, dersom det skal vokse og gro. Det er viktig for barna og se at det er en sammenheng mellom for eksempel et ark og et tre. Derfor må vi bruke ark når vi trenger dem, og ikke bare til bruk og kast. Vi må lære barna at de er en del av dette store systemet, der alle livsformer henger sammen. Og at ting vi gjør i dag, kan ødelegge for fremtiden.

Vi arbeider med å skape gode opplevelser og refleksjoner med barna som gjør at de forstår viktigheten av å ta vare på hverandre, jorda vår og ikke minst seg selv. Vi ønsker at de vokse i barnehagen skal overføre gode verdier og holdninger til barna ved å formidle viktigheten av å ta vare på det vi har rundt oss. Barna skal oppleve allsidige naturopplevelser. Barn og voksne i Barnas Hage arbeider systematisk med miljøarbeid. Vi er miljøfyrtårn. Vi arbeider med å øke andelen økologisk mat i barnehagen. Barna er delaktig i å dyrke agurk, tomat og paprika som vi kan spise. I barnehagen har vi også mange frukt og bærtrær som barna kan høste av.

Barna er med og resirkulerer plast, papir, glass og metall. Også klær som vi legger i Fretex containeren. PS: Alt tøy skal til Fretex, ingenting skal i restavfall. Vi bruker begge sider av papiret når vi tegner, og vi bruker naturmaterialer som barna finner i naturen, i tillegg til papp, glass og metall i formingsaktiviteter og til å lage ny pynt, for eksempel til jul og påske. Vi prøver å kaste så lite mat som mulig. Barna kan heller forsyne seg mange ganger.

Barnehagen arbeider med å innlemme dette i hverdagen helt fra de er små, og gjenta og fylle på med kunnskap og opplevelser etter hvert som de blir eldre, samtidig som de voksne er gode rollemodeller. Håper vi gjør at de kan høste kritisk tenking, etisk handling og vise solidaritet lokalt, nasjonalt og globalt.

LIVSMESTRING OG HELSE

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner. Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsørgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsørgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet. (Rammeplanen 2017)

Livsmestring handler om å imøtekomme barns behov for lek, trygghet og mestring i hverdagen. De gode erfaringene barn gjør i møte med andre barn og sensitive ansatte vil bidra til at robsthet, trygghet og motstandsdyktighet vil øke. Gjennom lekeaktiviteter og sosial relasjon med andre mennesker vil barnet oppleve mestring og styrke sin psykiske helse.

Vi har over lang tid arbeidet med sosial kompetanse, COS (trygghetssirkelen), lek og selvfølelse. Her er det viktig for oss voksne å skape glede, mestringsfølelse og den viktigste tryggheten om at barnet er fantastisk akkurat slik som det er. Her har vi arbeidet med begrepene «human having», «human doing» og «human being». Vi ønsker at barna skal bli verdsatt for akkurat den de er som person. Ikke hvor de bor eller hvilke ting de har. Derfor ønsker vi ikke at barna har med seg leiker eller andre ting i barnehagen. Det eneste er koselut, bamse, o.l. den første tiden eller så lenge de sover. Når de er trygge og ikke lenger har behov, så kan kosedyret ligge hjemme. Ha med ting kan også skape et sterkt ønske om å eie. Dette kan skape kjøpepress. Vi ønsker å være med på å utjevne sosiale forskjeller.

Vi prøver å ikke bruke så mye hvor «flink» du er til å tegne, bygge, hoppe, springe, altså bedømme det de gjør, selv om det er positivt. Så går det på ting de gjør (Human doing) ikke den de er. Barnehagen forsøker å få til en samtale rundt hva de gjør, og hvilke følelser dette skaper hos barnet.

Vi ønsker å gi dem smak og kunnskap om sunn og næringsrik mat. Vi i barnehagen er så heldig at vi har husassistent som passer på at vi får et sunt, variert og godt kosthold. Barna får også være med å lage næringsrik kost.

Vi har et fint og variert uteområde som utfordrer de ulike aldersgruppene. Barnehagen ligger slik til at vi har turområder både til fjellet og til vannet. Gymsalen bruker vi ukentlig for grupper av barn.

Vi har som mål at alle skal være ute hver dag, men av ulike årsaker, kan det være at vi blir inne noen få dager. Hvor lenge vi er ute varierer etter vær og foreforhold. Barna skal ha mulighet til å trekke seg bort og hvile i løpet av dagen. De voksnes oppgave blir å bruke de gode mulighetene vi har til å skape trivsel og glede gjennom måltid, bevegelse og bygge på fellesskapsfølelse. Vi arbeider kontinuerlig for et godt psykososialt barnehagemiljø. Det vil si at barna skal føle seg inkludert, ha venner og bli trygg på seg selv. Alle kan ikke være bestevenner og kommer ikke like godt overens, men vi skal være hyggelige mot hverandre og respektere hverandre. Dette arbeider vi kontinuerlig med i barnegruppa. Gjennom at vi voksne er gode rollemodeller, tett på i dagligdagse situasjoner og lek, slik at vi kan gå inn og veilede barna der det trengs. Vi har det som tema i samlingsstund, i samtaler og i bøker. Barnehageløven setter tydelige krav til mobbing og krenkelser på dagsorden. Dette er formalisert og i system. Løven sier at barnehagen skal følge med på hvordan alle barn har det og alle ansatte har plikt til å gripe inn. Vi i barnehagen er pliktig til å sette inn tiltak, dersom et barn ikke har det bra. De skal melde fra til styrer, dersom de ser at et barn ikke har det trygt og godt. Vi skal ha en skriftlig plan, dersom et barn ikke har det bra i barnehagen. Vi arbeider hele tiden for at alle barn skal ha noen å leke med, være inkludert og at de ikke blir krenket av verken andre barn eller voksne. Vi har meldeskjema der de ansatte skal melde fra og vi bruker også undrings-skjema og fra undring til tiltak, der vi ønsker å sette inn ulike tiltak. Da får vi dokumentert arbeidet vårt, og det er lettere å evaluere og reflektere over egen praksis. Vi får også tidligere inn foresatte i dette arbeidet. Vi mener at når hjem og barnehage samarbeider om barnets utfordringer, er det det beste for barnet.

5. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. I samiske barnehager skal dette arbeidet bygge på samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap. Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utføre det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna. (Rammeplanen 2017)

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR OMSORG

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

PERSONALET SKAL

- ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile
 - legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
 - sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
 - møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
 - være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet
 - støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
 - bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre.
- (Rammeplanen 2017)

I barnehagens helhetlige syn på barn er omsorg et av de fire hovedelementene. Når barnet begynner i barnehagen, er det ofte bare ett år. Talespråket trenger ikke være kommet og de bruker stort sett kroppsspråk. De voksne må kunne se helhetlig på barnet, de må lese hele barnet for å tolke deres signaler. Vi skal være anerkjennende og tilstedeværende voksne. Personalet skal vise omsorg for de fysiske behovene til barnet, skifte bleie, gi mat, ha på nok klær osv. Men de skal i tillegg vise sensitivitet og lese hvert enkelt barn. Møte dem som individer og på deres premisser. Det å vise omsorg er å få barna til å blomstre. Arbeid med omsorg må vedvare hele tiden i barnehagen. De voksne skal møte barnet gjennom å handle, oppfatte, oppleve, forstå, føle og mene. Gjennom COS har vi fått en større forståelse for hvordan vi kan møte barna individuelt som subjekt og bli mere var deres signaler og tolke signalene bedre. Dette gjør oss personalet til bedre omsorgspersoner. Gjennom sosial kompetanse arbeider vi kontinuerlig med å være gode rollemodeller og lære barna empati og nestekjærlighet. Gjennom arbeid med progresjon i hverdagen, skal barna hele tiden mestre, men de voksne skal legge til rette for at barna i tillegg skal ha noe å strekke seg etter.

BARNEHAGEN SKAL IVARETA BARNAS BEHOV FOR LEK

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre.

Personalet skal

- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
- bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer
- fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek
- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser
- veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre
- være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken. (Rammeplanen 2017)

I Barnas Hage Larsgården er leken det viktigste som skjer. Personalet har mye kunnskap om lek og lekens betydning. Vi vet for eksempel at leken forekommer på mange ulike måter. Et barn kan elske å klatre i trær, og det er «lett som en plett». Mens for et annet barn er bare tanken på å prøve seg på å klatre i trær skummelt. Før at vi som voksne kan si noe om hva lek er kan vi ikke bare se på aktivitetene barn gjør. Vi må også kunne klare å se på hvilket forhold barnet har til aktiviteten, og hvilken opplevelse barnet har av den.

VI VET AT I:

ROLLELEK

Da vil barn ofte late som om de er noen/noe annet. Mor, far, politi eller røver, en hest eller en hund. Her prøver barn ut forskjellige måter å være på, snakke på, oppføre seg på og så videre og de henter inspirasjon til sin lek og fantasi fra andre mennesker og ting de ser rundt seg.

KONSTRUKSJONSLEK

Da bygger barna noe, enten det er med lego, magneter, klosser, sand, plastelina eller noe annet. De kan både bygge etter en bruksanvisning, som i lego, eller de kan bygge helt fritt ut fra sin egen fantasi. De får her brukt sin finmotorikk og systematisk tenkning til å konstruere det de ser for seg.

FYSISK LEK

Da løper barna rundt, klatrer, skli, disser, hopper av dissen o.s.v. Det å bruke kroppen til noe som er spennende og utfordrende, er for de fleste barn morsomt.

REGELLEK

Da leker barna etter fastsatte regler, og har et konkret mål. Mange spill, for eksempel brettspill, eller mer fysiske spill, som fotball, kanonball og boksen går har konkrete regler, og et mål. Men yngre barn vil ha et fleksibelt forhold til reglene, og målet kan mer være å ha det moro, enn å følge reglene. Ofte vil barn som spiller noe sammen finne på regler underveis, eller de endrer regler for å ha det moro. Noen spill krever at reglene følges helt nøyaktig, og da er nok ikke barnet helt klar for den type spill. Hvis vi skal si at det er lek i hvertfall...

SANGLEKER

Da synger vi. Det finnes mange leker og regler som er bygget opp rundt sang. Ofte vil barn lære disse av voksne, og vil kunne bruke de selv i sin egen lek. Spesielt morsomt for barna er det når de endrer på teksten selv, og finner på ting de selv synes er morsomme.

DE VOKSNES ROLLE I BARNES LEK

Trygt lekemiljø - Voksne er ansvarlig for det fysiske miljøet barn oppholder seg i, og blir derfor ansvarlige for å tilrettelegge for at barn kan leke, utforske og utfolde seg på en naturlig måte der de oppholder seg mest. Det kan for eksempel innebære å fjerne farlige ting, og sørge for et godt og trygt lekemiljø. Samtidig er det ofte leker som er tilpasset barnets alder og interesser. Avdelingene skal være utførmet, slik at personalet har et bevisst forhold til hva de vil barna skal leke eller hva barna er opptatt av.

Delta i leken på barnas premisser, og ta initiativ til lek - Videre kan voksne også være med på barnets lek, og svare på de invitasjoner til lek som barnet kommer med. Det er da viktig at den voksne lar barnet styre store deler av leken, og gir positiv respons på barnets påfunn og fantasi. For eksempel om barnet tildeler den voksne en rolle, "du er en politimann", eller barnet finner på "regler" for leken. Voksne kan også ta initiativ til lek, og invitere barnet med på ulike typer lek, eller foreslå lek for barnet.

Observere leken, og hjelpe til - Voksne skal observere barnas lek, og se om det er noen av barna som faller utenfor leken, som ikke klarer å være med på de andres lek av ulike grunner, og se om det er noe vi kan gjøre for å hjelpe disse barna. Vi kan også se etter om det er noen av barna som opptrer på en slik måte at det forstyrrer eller ødelegger leken, for eksempel ved å slå, ta ting fra andre og lignende. Da må vi voksne være tett på og gripe inn og hjelpe barnet/barna. Å observere barns lek kan gi oss nyttig informasjon om barns utvikling, og det er en viktig del av det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

Leken er det viktigste i barnehagen. Det er her barna skal få være barn og leke ut sine drømmer og fantasier. De skal få bruke ulike sanser på å uttrykke seg. De skal få bearbeide ting de har opplevd og ikke minst ha masse humor. Her lærer de og utvikler seg selv på deres premisser. De voksne må hele tiden være «på» og observere og se hvor og på hvilken måte de skal støtte leken. Vi voksne skal ha nok kunnskap om lek, slik at vi kan berike leken til barna med for eksempel ulike materialer, nye leker, utvide kunnskapen deres o.l.

Livsmestring og leik Psykisk helse - Livsmestring handler om å imøtekomme barns behov for lek, trygghet og mestring i hverdagen. De gode erfaringene barn gjør i møte med andre barn og sensitive ansatte vil bidra til at ro busthet, trygghet og motstandsdyktighet vil øke. Gjennom lekeaktiviteter og sosial relasjon med andre mennesker vil barnet oppleve mestring og styrke sin psykiske helse.

BARNEHAGEN SKAL FREMME DANNING

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.

Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av.

Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

Personalet skal

- tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
- legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforsking og læring. (Rammeplanen 2017)

Danning er først og fremst en prosess som skjer i møte mellom mennesker. I barnehagen møtes små og store, med ulike bakgrunn, kultur, religion, utdanning m.m.

Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rømmer danning alt dette. Vi mener barn må få utfordringer, muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter og støtte for å handle omsorgsfullt.

Dette må arbeides med hver dag og vises gjennom vårt arbeid. Voksne skal arbeide tett på barna i lek og læringsprosesser, være der som støttende stilas, veiledere og gode rollemodeller for å hjelpe barna i deres dannelsesbilde.

BARNEHAGEN SKAL FREMME LÆRING

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Personalet skal:

- sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring
- legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling
- være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter
- støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner
- utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold
- støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem
- sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen velger seg ut et årlig tema. Dette tema blir valgt ut på bakgrunn av barnas og de voksnes interesse. Tema skal være gjennomgående for året og det er opp til hver enkelt avdeling hvordan de ønsker å vinkle tema for sine barn på sin avdeling. Vinklingen blir valgt ut i fra det de voksne observerer av barnas interesser.

Med tema valgt, åpner dette dørene for mange gode læringsmøter mellom voksne og barn. Voksne lærer barna om eks «Byen vår». Barna får læringssituasjoner gjennom samlinger og turer i nærmiljøet. Barna får felles kunnskap som de kan ta med seg tilbake til leken.

Gjennom temaarbeid vil de voksne hele tiden være observante på hva barna tar med seg videre av det de har fått presentert av ny kunnskap, hvordan barna selv bygger videre på denne kunnskapen og på denne måten kan de voksne finne nye interessefelt som er av relevante med tanke på valgt tema. Eks barna har hatt om bybrannen i brannvernuka. De leker brannstasjon ute på lekeområdet, en voksen ser den store interessen for «brannstasjon lek» og har mulighet til å bygge videre på denne interessen ved for eksempel og ordne et besøk på den lokale brannstasjonen, gå på biblioteket og finne bøker om brann, supplere med materiell for å berike leken og øke læringskurven til barna.

BARNEHAGEN SKAL FREMME VENNSKAP OG FELLESSKAP

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

Personalet skal

- støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen har hatt som hovedtema over mange år **sosial kompetanse, selvfølelse og lek**. Vi har i mange år arbeidet med sosial kompetanse før vi bygde på med ekstra kunnskap om lek. Vi har drevet et utviklingsarbeid over mange år som heter «Leikende vennskap». Her arbeidet vi med at barna skulle føle glede ved å være en del av fellesskapet. Finne tilhørighet i barnegruppen. Ha morsomme aktiviteter i hel gruppe og det meste av tiden dele i smågrupper. Der en voksen er tett på før å kunne hjelpe de barna som trenger det inn i leiken. De skal kunne berike leiken. hjelpe noen til å bli gode leikevenner. Utvikle fantasi og skape sosiale bånd. Der skal barna kunne finne seg venner.

De må lære at skal en være i en lek må en både gi og ta. Dette kan være vanskelig, men det kan være den måten man lærer på. Vi arbeider hele tiden med sosial kompetanse, rolletaking og empati. Se ting fra andres synsvinkel og klare å ta andres perspektiv. Barna skal sette grenser, men de skal også kunne dele. Når er det barnet selv kjenner at det vil gjøre de ulike tingene. Det går fint an å være venner om en ikke er enig i alt.

Vi i barnehagen arbeider ekstra med at vi voksne skal være til stede slik at vi kan unngå at noen blir utestengt eller opplever å ikke ha det bra. Vi skal ha øyne og ører åpen hele tiden. Det er viktig å være tett på, for en lek som tilsynelatende kan se fin ut fra avstand, kan vise seg å være en lek, der to går mot den tredje og ikke er hyggelig i det hele tatt. Så vi voksne skal være tett på hele tiden.

Viktigheten av tilstedeværende voksne som bidrar til at barna ikke faller utenfor er stor.

BARNEHAGEN SKAL FREMME KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. I barnehager for samiske barn i samiske distrikt skal barnehagen fremme barnas samiskspråklige kompetanse.

Personalet skal

- anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling
- stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler
- sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser
- være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn
- følge med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive, eller som har sen språkutvikling
- bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse. (Rammeplanen 2017)

Samiske barn i barnehager andre deler av landet skal få støtte til å bevare og utvikle språket sitt og ta vare på kulturen sin.

Kommunikasjon og språk er rundt oss hele tiden i alle barnehagehverdager. Om vi ser på småbarnsavdelingen, merker man fort som voksen at man ikke kan bruke lange setninger og forklaringer. Her har ikke barna utviklet nok språkførståelse til at all kommunikasjon skjer på en språklig måte. På småbarnsavdelingen bruker man mye kroppsspråk, ansiktsuttrykk,

og enkelt språk som kan treffe mottakeren, 0-3 åringene. Det er viktig for oss å berike språket til barna gjennom sang, rim og regler. Supplerende materialer som bilder blir anvendt for at enkeltbarn kan kommunisere mer korrekt. Vi øver på språk i hovedsak gjennom lek og tilrettelagte aktiviteter som er gjennomtenkt på forhånd.

På storbarnsavdelingen, 3-6 åringene, har barna mødnet mer i sine kommunikasjons- metoder. Her kan man ha mer avanserte leker og tilrettelagte aktiviteter som krever større evne til å forstå språk.

Det vil alltid være barn som trenger tilrettelagt språktrening. Her blir enkeltbarna fulgt opp etter deres behov, med for eksempel språkgrupper hvor man har lekeaktiviteter som beriker enkeltbarnets ordforråd.

Det viktigste en gjør som voksen i barnehagen, er å se alle barn, snakke med alle barn og la alle få lære seg å lytte og bli lyttet til. Vi voksne må dele i små grupper, slik at vi får gode samtaler med hvert enkelt barn.

Vi arbeider med språkposer for å gi barna konkrete på hva vi ønsker at de skal lære. Det kan være til en sang, en bok, et tema o.l. Språkposene skal være tilrettelagt til barnas alder.

ANDRE BARNEHAGER MED SAMISKE BARN

Samiske barn i barnehager skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor. Innholdet i barnehagetilbudet til samiske barn utenfor samiske distrikt skal tilpasses barnas samiske bakgrunn. Dette innebærer at samiske barn og foreldre har rett til å forvente at personalet har kjennskap til, og legger vekt på, at også den samiske kulturen skal være en del av barnehagens innhold. Det skal legges til rette for at barna også kan få møte samisk språk. (Rammeplanen 2017)

6. BARNS MEDVIRKNING

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette før og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. (Rammeplanen 2017)

Barns medvirkning betyr ikke at barna skal bestemme og at de kan gjøre som de vil. Barns medvirkning kan deles i to punkt. Det første er muligheten til å medvirke og delta i fellesskapet. Det andre er det at barna blir lyttet til og oppfordret til å uttrykke egne ønsker, ideer og følelser.

Det handler blant annet om å oppleve tilhørighet og være deltaker i en gruppe, der man har innflytelse på gruppa. Dette gjør at de voksne hele tiden må være lydhør og ta barna på alvor. Barna skal få være med på å sette preg på hverdagen og hvordan de opplever den. De skal være delaktig i evaluering av sin egen hverdag. De voksne i barnehagen må derfor involvere barna i det som skjer i hverdagen og lytte til dem. De voksne må ta stilling til barnas modenhet og alder.

De voksne i barnehagen skal legge til rette aktiviteter og lek i hverdagen som bygger på barnas interesser, undringer, opplevelser og hva de er opptatt av. Dette gjør at de voksne må observere, være tett på og til stede for å sanse hva som opptar barna til enhver tid. Dette må de voksne bearbeide uten for lang tid, og hjelpe barna og få frem dette i leiken. Det er også viktig at alle barn blir hørt og sett hver sin gang, vi må huske de barna som ikke uttrykker så mye. De har like mye rett til barns medvirkning som alle andre.

Barna skal gjennom medvirkning oppleve at de har innflytelse på egen hverdag. Dette skal barna oppleve ved at de kjenner igjen det som blir samtalt om i barnehagen, at de opplever de blir hørt og sett. Dette vil barna høste av senere i livet, at de har mulighet å påvirke sine omgivelser, de blir sett og hørt og tatt med på råd.

7. SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene.

Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte. Barnehagen må tilstrebe at barnet ikke kommer i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen. Intensjonen med foreldreråd og samarbeidsutvalg er at disse ordningene skal gi mulighet for å ivareta foreldrenes kontakt med barnehagen på en aktiv måte. Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal bli forelagt saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen. Det kreves samtykke fra foreldrerådet dersom foreldrebetalingen settes høyere enn den fastsatte maksimalgrensen.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Samarbeidsutvalget skal fastsette barnehagens årsplan. Øvrige saker av viktighet er for eksempel forslag til budsjett eller driftsendringer. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen har ulike fora hvor foresatte møter de voksne i barnehagen. I alle disse fora ønsker vi innspill til hva som kan gjøres bedre. Hva kan gjøre hverdagen til ditt barn bedre? Gi oss innspill om det er noe du tenker på. Vi tar gjerne imot tips og ideer.

LEVERING OG HENTING

Den daglige samtalen ved **levering og henting** av ditt barn er noe av det viktigste i samarbeidet for å kunne ivareta barnet på best mulig måte. Det kan være en dårlig natt, en koselig ettermiddag dagen før, en spennende bok som ble lest, noe som har hendt i familien, bekymringer/gleder du har osv. Dette er viktig informasjon for oss som arbeider i barnehagen. Hvordan kan vi møte barnet best mulig, for å gi det trygghet og stimulering. En god samtale kan bli satt i gang av en liten beskjed i garderoben. Litt ekstra omsorg og et ekstra øye på barnet kan hjelpe dem gjennom hverdagen om noe er litt vanskelig. Åpenhet og dialog er viktig, vi ønsker å skape en felles forståelsesramme mellom foresatte og barnehagen. Barnehagen ønsker å ta imot hvert enkelt barn, slik at de føler de er ønsket og at akkurat de er et viktig bidrag til å skape en god dag i barnehagen. De skal bli verdsatt for den de er og ikke for hva de har eller hva de kan. Men som seg selv som egen person og at de er viktig for fellesskapet. Vi vil starte allerede her med å bevisstgjøre de voksne i barnehagen, være seg ansatte eller foresatte. Alle barn skal bli sett, verdsatt og hørt. Hilse på alle barna, ikke bare dem som barnet ditt kjenner best. Alle vil bli sett og hørt. Allerede her starter et viktig arbeid med at ingen barn skal bli utestengt. Voksne som gode rollemodeller er viktig.

FORELORESAMTALER

har barnehagen to ganger pr. år, vår og høst. Dersom foresatte eller vi har behov for noen ekstra samtaler i året er dette mulig, ta kontakt med pedagogisk leder på din avdeling. Her er det barnets beste i sentrum. Her vil vi i litt røligere omgivelser enn garderoben sette oss ned og gå i dybden på barnet fra barnehagen og foresatte sin synsvinkel. Det skal ikke komme noen store overraskelser om barnet her. De skal være tatt underveis.

TEMAKVELD

før alle foreldre med aktuelt tema/faglig innhold som vi ser som aktuelt for barnehagen. Dette pleier å være på våren.

FORELOREMØTE

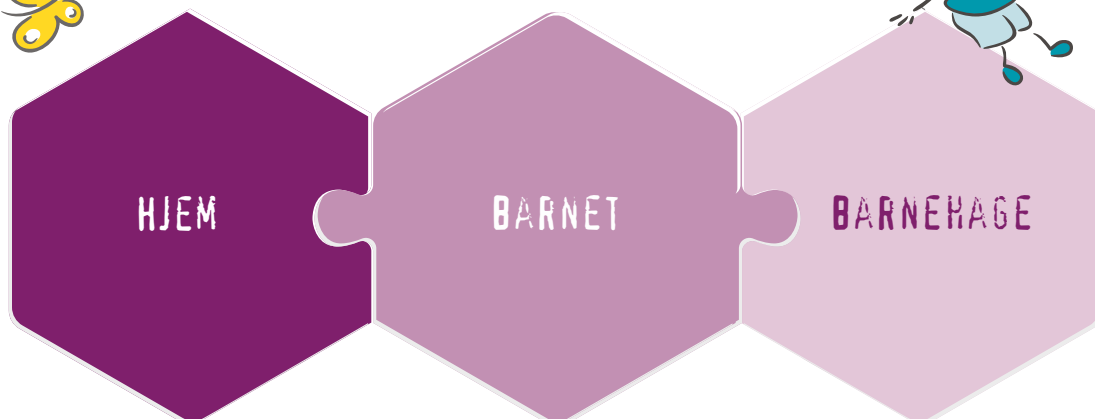
Foreldremøte pleier å være hver høst. Der blir det formidlet hva som grovt sett skal skje gjennom året og hva vi har fokus på i vårt arbeide. Presentasjon av foresatte og ansatte. Gode relasjoner mellom foresatte kan skape ringvirkninger og vise seg videre til barna. Igjen er dere voksne viktig. Alle avdelinger legger opp foreldremøte etter det de ønsker å formidle til dere. Her kommer det ofte frem saker dere foresatte ønsker å endre på. Dette tar vi med oss i vårt videre arbeid i barnehagen. Så her er et av for å hvor foresatte har god mulighet til å komme med innspill til avdelingen og barnehagen.

FORELORERÅDET

Foreldrerådet består av alle foresatte i barnehagen. Barnehagen har foreldrerådsmøte fast en gang pr. år. Dette pleier å være før barnehagens Årsmøte.

SU, samarbeidsutvalget, som består av to fra styret, to fra de ansatte og to fra foreldrerådet. Representanter fra SU skal blant annet fastsette årsplan, kommentere ved dispensasjonssøknader og andre store endringer i barnehagen. De skal arbeide for et godt samarbeid mellom barnehagen og forestatte på alle områder.

8. HVORDAN ARBEIDER VI MED TILKNYTNING I DE ULIKE OVERGANGSSITUASJONER I BARNEHAGEN?

NÅR BARNET BEGYNNER I BARNEHAGEN

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.» (Rammeplan, 2017)

En ny hverdag er på vei, ikke bare for barna som skal ta sitt første steg inn i barnehagen, men også for foresatte. Å begynne i barnehagen er en stor overgang for mange barn og foresatte. Vi starter med **foreldremøte for nye foreldre** i begynnelsen av juni. Vi i barnehagen går gjennom hva barnet trenger av klær/diverse når det starter, rutiner, hva vi har fokus på i hverdagen og annet. Hva er viktig ved henting og levering. Det er mulighet for foresatte å stille spørsmål, hilse på andre nye foresatte, se barnehagen og avdelingen barnet sitt skal gå på. På slutten deler vi oss avdelingsvis, og alle får snakke med sin pedagogiske leder. Vi oppfordrer foresatte til å bruke barnehagens uteområde utenom åpningstid. Dette møtet er en fin måte å skape en felles forståelse mellom oss i barnehagen og foresatte, for hvordan vi sammen best kan skape trygghet for barnet i oppstarten.

Det å levere barnet sitt i barnehagen, er ikke alltid like lett for foresatte. Vi oppfordrer foresatte til ikke å vise barnet ditt at du er usikker, og dersom en klarer å gjøre det samme hver dag, skaper det trygghet hos barnet. Synes du som voksen at det er vondt å forlate barnet ditt, kan det være fint og ringe avdelingen. En tett dialog med de ansatte på avdelingen er viktig. Faste rutiner hver dag kan skape trygge barn. Da vet barnet ditt hva de kan forvente og tilvenningen kan gå lettere.

Gradvis tilknytning er viktig for at barnet skal føle seg trygg når det skal være i barnehagen, uten mor eller far. Barna trenger tid til å skape trygge relasjoner til de voksne på avdelingen og skape gode relasjoner til de andre barna. De første dagene prøver vi at barnet får være sammen med en liten gruppe barn. Vi prøver at barnet har to tilknytningspersoner de skal knytte seg til de første dagene, for så å knytte seg til de andre voksne på avdelingen etter hvert. Informasjon og godt samarbeid mellom barnehagen og foresatte er viktig for å kunne skape de beste rutinene og trygghet for hvert enkelt barn. Noen finner seg til rette med en gang, mens andre kan bruke noen dager, eller kanskje også flere uker før de føler seg trygge. De trenger å føle trygghet for å kunne leke, utforske og lære. Her er det viktig at vi som jobber med barna klarer å skape trygge rammer og gode rutiner som er tilpasset det enkelte barnet. Det er dere foresatte sammen med personalet på barnets avdeling som bestemmer tiden for tilvenning.

Alle barna kan ikke begynne første uken, dette for at barn og voksne skal få god tid til å knytte seg til hverandre. Så vi prøver så godt det lar seg gjøre at foresatte får oppstart når de ønsker. Pedagogisk leder på den avdeling barnet ditt skal begynne tar kontakt og avtaler oppstart.

Tilknytningsperioden vår kan variere fra barn til barn, men den pleier å være omtrent slik:

Det nye barnet med foresatt kommer til barnehagen når alle voksne er kommet på jobb. Forelder er med barnet **hele tiden**.

De er på «besøk» i 1-2 timer.

Mye som på dag én, men foreldrene kan trekke seg litt mer vekk – dersom de føler det er greit, tiden de er i barnehagen kan også utvides litt om alt går bra, prøve at barnet får spise lunsj sammen med de andre barna denne dagen.

Foreldrene forlater barnehagen på formiddagen, barnehagepersonalet legger barnet.

Vi avtaler dette med hver enkelt foresatt.

Det er flott om barnet kan få en **myk oppstart**. Vi anbefaler at de minste ikke går **fulle dager** helt i begynnelsen. Kanskje kan de komme litt senere og bli hentet litt tidligere i begynnelsen.

Noen foreldre bruker av **feriedager** for å kunne bruke litt mer tid sammen med barnet i tilvenningsperioden.

Det kan være en **stør overgang** for barnet når det går fra å være alene med foreldrene og til å begynne på en småbarnsavdeling med flere barn, voksne og mange nye inntrykk.

Noen foreldre synes det er **tøft** at barna er så små, ofte under ett år, når de begynner i barnehagen. Men husk at småbarnsavdelinger i barnehagen er tilpasset de som skal begynne. I Barnas Hage er vi for eksempel opptatt av at alt skjer på gulvet – på barnas nivå og barnas premisser.

Noen ganger kan **språk, eller mangelen av det**, være en frustrasjon. Foreldre kjenner barnet sitt og vet hva det prøver å fortelle gjennom sine reaksjoner og sitt kroppsspråk. Det er bare flott om du kan **dele dine erfaringer og din kunnskap** med de ansatte i barnehagen, så blir det enklere for dem å tyde ditt barn.

Dere må ikke gi slipp på alle egne rutiner når barnet begynner i barnehagen. Vi **lar barna få beholde det meste av sine egne rutiner**, slik at det ikke blir så stor overgang. De får sove når de pleier, og så ofte de pleier. Og selv om det til vanlig er brødmåltid i barnehagen i august, har vi grøt, middagsglass og om de har andre behov, ordner barnehagen dette. De får mat når de er sultne og ikke etter kløkka.

Det vil **ofte komme reaksjoner** når barnet begynner i barnehagen. Spesielt vanskelig kan det bli i forbindelse med **avskjed** – både for barn og voksne. Da er det fint å vite at en kan **kontakte barnehagen** etter at en har gått, og få en liten **oppdatering**, f.eks en SMS om at barnet ditt har det bra. Som regel går det ganske fort over.

Selv om avskjeden kan være vanskelig, er det **viktig at du ALLTID sier ha det før du går**. Ikke dra ut tiden du bruker på avskjeden, det kan bare gjøre ting vanskeligere. De ansatte i barnehagen prøver å gi **ekstra mye omsorg** til de små som begynner i barnehagen. Barna sitter mye på fanget, og leker med de voksne på gulvet. Smøkk eller køs eller kanskje begge deler? –altså **en ting som barnet kan forbinde med hjemme**. Dette er ekstra viktig i tilvenningstid til barnehagen.

Det er ikke uvanlig at barnet også får reaksjoner hjemme. Barnet kan bli mer trøtt og klengete enn ellers. Det er mange inntrykk som skal fordøyes i løpet av en dag. Mange barn blir også litt redde før å slippe foreldrene, før de er redde for at foreldrene skal gå fra dem.

Selv om det går veldig fint, både i dager, uker og måneder, er det ikke uvanlig at det likevel kan **komme en reaksjon på et senere tidspunkt**. Dette vil de voksne i barnehagen ha tett oppfølging med i samsvar med dere foreldre. I slike perioder vil vi arbeide tett på med å opprettholde og skape trygghet og tillit. Barna kommer inn i sine nye rutiner.

OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»
(Rammeplan, 2017)

Vi i Barnas Hage Larsgården ønsker å gjøre vårt beste for at barn og foresatte skal føle seg trygge når barnet skal gå fra småbarnsavdeling til størbarnsavdeling. Tidlig på våren begynner de å være oppe ukentlig med de voksne på sin avdeling.

De leker først på egen hånd, sammen med en trygg voksen fra sin avdeling. Når de er trygge på de nye fysiske rammene oppe, avtaler vi ukentlige lekegrupper med Knøttene (De minste på størbarnsavdeling). Først leker de på fellesrommet, så på avdelingene. Barna begynner så å være på avdelingen de skal begynne på. Når de har blitt kjent med de nye voksne, begynner de å være der på egenhånd.

På et tidspunkt flytter vi alle bamsene opp på avdelingen de skal gå sammen med en voksen fra sin avdeling. Da blir bamsene der til de er blitt knøtter og begynner på størbarnsavdeling. I denne perioden flytter førskolebarna ut av avdeling slik at de gir plass til de nye knøttene. De nye knøttene er da ofte helt tilvent til de skal begynne oppe etter de kommer tilbake fra ferie etter 1. august.

Viktig å informere dere foresatte om hvordan overgangen skjer, hvem som er på den nye avdelingen og at voksentettheten er mindre, slik at de foresatte også blir trygge på den nye hverdagen.

Vi har overgangssamtaler mellom pedagogisk leder på avdeling der barnet ditt skal gå og pedagogisk leder på avdeling dere barnet ditt har gått, slik at den nye avdelingen får viktig informasjon om ditt barn.

BEST MULIG OVERGANG TIL SKOLEN

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette før at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene før å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette før at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon før å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen. (Rammeplan, 2017)

Vi ønsker at barna skal få et positivt og trygt forhold til skolen før overgangen dit. Slik de er trygge på hva de går til. Vi prøver å besøke både skolen og SFØ, der barna skal begynne. Vi ønsker å skape en trygghet, som gjør at de kan glede seg til noe nytt. Men ikke gi dem så store forventninger at de blir skuffet. Vi ønsker at de skal være forberedt til skolestart gjennom å kunne sosiale ferdigheter, som å vente på tur, empati, tåle å tape, lytte og motta beskjeder. Vi ønsker å ha fokus på at de skal være mest mulig selvstendig i påkledning og toalettgåing. Barnehagen vil legge til rette før læreglede og en nysgjerrighet til ny kunnskap hos barna.

Førskolebarna i Barnas Hage har et tett samarbeid med Larsgården skole. Vi låner klasserom på skolen en gang i uken, på denne måten ønsker vi at barna blir trygge på skolen. Vi tar med oss barnehageaktiviteter til skolen, og leker der. Vi spiller spill, tegner, har samlingsstund o.l. Førskolebarna har også fysisk aktivitet i skolens gymsal en dag i uken. Vi samarbeider tett med de ulike skolene.

I god tid før skolestart hører vi om det er noe foresatte vil formidle til skolen. Vi leverer inn skriv på alle barn, der foresatte ønsker det. Vi ønsker at skolen skal vite litt om barna de første dagene, slik at de kan legge til rette til det beste for barna. Har barnet ekstra utfordringer tar vi kontakt med foresatte i god tid før skolestart og har overføringsmøter med skolen. Ingen informasjon blir gitt til skolen uten skriftlig samtykke fra foresatte.

Vi følger prosedyre for overgang barnehage-skole laget av Ålesund kommune. Ålesund kommune samler også hvert år 1. klasse lærere med barnehagelærere, der de utveksler informasjon og kunnskap fra både barnehage og skole. Der enes de om hva er viktig siste året i barnehage før å mestre skolen på en god måte. Dette gjør at det blir en fin sammenheng mellom det å være førskolebarn i Barnas Hage og begynne på skolen. Vi i barnehagen er opptatt av å ta vare på barnehagens egenverdi der læring gjennom lek står i sentrum.

9. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISKE VIRKSOMHET

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Før å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet og en lærende organisasjon som stadig er i utvikling. Dette er først og fremst i tett samarbeid med barna som går i barnehagen gjennom danning og barns rett til medvirkning. Foresatte medvirker gjennom den daglige kontakten med barnehagen, gjennom positive og konstruktive tilbakemeldinger. Ved å se sitt barn og dets behov i barnehagegruppe, kan foresatte hjelpe barnehagen i å utvikle seg. Vi har foreldresamtaler, der foresatte ofte kommer med innspill til barnehagen. På foreldremøte har en ofte mulighet gjennom spørreskjema eller dialog, der foresatte kan komme med innspill. Vi har SU og styret som består av foresatte som arbeider tett med barnehagen.

Vi har langsiktige og kortsiktige planer for vår virksomhet. I tillegg lager vi didaktiske planer over ulike aktiviteter.

PLANLEGGING

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen synliggjør hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.
(Rammeplanen 2017)

Planlegging i barnehagen skjer på alle plan. Vi legger planer på bakgrunn av observasjoner og erfaringer som er gjort tidligere år. Vi arbeider med at alle ansatte skal være med på å legge planene våre.

Vi legger en grovplan for året utfra erfaringer som er gjort. Denne er langsiktig. Vi har ofte et utviklingsarbeid der vi arbeider gjennom hele personalet. Men det kan ta ulike veier etter hvert som vi arbeider med det. Og ofte fører et utviklingsarbeid oss over på et nytt utviklingsarbeid som er en videreføring av det vi holdt på med. Dette er i samarbeid med ansatte.

Avdelingene lager planer for hva de i grove trekk har tenkt til i løpet av barnehageåret.

De avdelingene som har barn med lik alder samarbeider om planer for aldersadekvate grupper på tvers, der de som er på de ulike gruppene er med på å legge planer.

Vi skal planlegge grupper og gruppesammensetning utfra hva barnet trenger til enhver tid. En skal også ta hensyn til barns medvirkning når en planlegger grupper og aktiviteter.

Det blir hele tiden reflektert over felles praksis og egen praksis på avdeling og i grupper. De voksne skal hele tiden ha barnets beste som utgangspunkt. Rammeplan og fokusområder til barnehagen skal vise igjen i planer og i arbeid direkte med barna. De voksne skal dokumentere og reflektere kontinuerlig. Dette skal gjøres i nært samarbeid med foresatte. Dette krever at de ansatte har stor kunnskap om barn og dets utvikling samt inngående kjennskap til Rammeplan og Årsplan.

VURDERING

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageløven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageløven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet kan gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring. Det kan også bidra til en åpen diskusjon om barnehagens formål, innhold og oppgaver. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet. På denne måten kan personalet lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Kunnskap om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageløven og rammeplanen. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen vurderer hele tiden sitt arbeide for å bli bedre. Vi observerer barnegruppe, enkeltbarn og oss voksne. Vi reflekterer over egen praksis på avdelingsmøte, personalmøte, planleggingsdager, småmøter og uformelle møter i løpet av dagen.

Det å hele tiden vurdere vår praksis utfra rammeplanen og de rammene vi har. Kan noe gjøres bedre/annerledes til det beste for barna. Vi har en teoretisk forankring i det vi arbeider og vurderer etter.

DOKUMENTASJON

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Vurderinger om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig for å gi barnegruppen og enkeltbarn et tilrettelagt tilbud. Det kan gi grunnlag for å tilpasse og videreutvikle det pedagogiske arbeidet.

Barn har rett til vern om sin personlige integritet. Et etisk perspektiv skal derfor ligge til grunn ved dokumentasjon av barnegruppen og enkeltbarn. Personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsloven. Med behandling av personopplysninger menes all innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering av opp mel, må foreldrene samtykke til dette. Kravet om samtykke fra foreldrene gjelder for eksempel ikke i tilfeller der personalet deler personopplysninger med barnevernet for å oppfylle opplysningsplikten i barnehageloven § 22. Foreldre har rett til å se og få utlevert dokumentasjon om egne barn, og til å få slettet eller korrigert opplysninger som er feilaktige eller misvisende. Opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson. Dersom barnehagen skal utlevere personopplysninger om barnet til andre instanser og det ikke foreligger lovhjemmel, må foreldrene samtykke til dette. Kravet om samtykke fra foreldrene gjelder for eksempel ikke i tilfeller der personalet deler personopplysninger med barnevernet for å oppfylle opplysningsplikten i barnehageloven § 22. Foreldre har rett til å se og få utlevert dokumentasjon om egne barn, og til å få slettet eller korrigert opplysninger som er feilaktige eller misvisende. (Rammeplanen 2017)

I starten av et nytt barnehageår planlegger alle de ansatte i Barnas Hage Larsgården hva vi ønsker å ha fokus på det kommende barnehageåret. Hva skal være vårt fokusområdet i arbeidet med barna deres dette året. Eks. på tidligere tema har vært, «Sosial kompetanse», «Lekende Venner», «Dinosaurer», «Gårdsdyr», «Byen vår».

Det som ligger til grunn for planleggingen er vurderinger og refleksjoner av det som har vært, hvordan har vi jobbet med tema gjennom fjoråret? Fungerte dette for oss? Er det ting vi bør gjøre annerledes? O.s.v.

En annen viktig faktor er hva vi vet barna er interessert i, hva vil barna lære mer om, barns medbestemmelse kan komme godt til nytte i vår planlegging av videre pedagogisk arbeid og aktivitet.

Gjennom Kidplan dokumenterer vi barnas barnehagehverdag. Dette gjør vi ved å dele bilder av aktiviteter og skrive logg daglig.

Vi lager didaktiske planer som skal inneholde både planlegging, refleksjon og nye erfaringer som kan brukes videre i arbeidet vårt.

TILRETTELEGGING AV DET ALLMENNPEDAGOGISKE TILBUDET FOR BARN SOM TRENGER EKSTRA STØTTE

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Barnehagens innhold må formidles på en måte som gjør at ulike barn kan delta ut fra egne behov og forutsetninger. Barnehagens viktigste sosialiseringsarena er leken. For noen barn kan tidlig innsats innebære at personalet arbeider særlig målrettet og systematisk – over kortere eller lengre perioder – med å inkludere barnet i meningsfulle fellesskap.

Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.

Barnehagen skal sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, inkluderes i barnegruppen og i det allmennpedagogiske tilbudet. (Rammeplanen 2017)

Barnehagen skal legge til rette for det beste for alle barn i barnehagen. Vi deler i smågrupper, hvilke barn er på hvilke grupper og hvilke aktiviteter passer barna best. Dette vil hele tiden foregå i tett dialog med barnets foresatte. Dersom vi ser at det allmennpedagogiske tilbudet ikke strekker til, vil vi i samarbeid med foresatte vurdere hva vi gjør videre. Barnehagen hjelper og støtter foresatte i denne prosessen til det beste for barnet. Selv om barnet har fått støtte vil vi arbeide for at barnet så langt der lar seg gjøre føler seg som en naturlig del av barnegruppen.

Barnehagen har spesialpedagog og støtteassistenter som er i gruppen der barn som mottar spesial-pedagogisk hjelp er. De skal bidra til å hjelpe og støtte barn og barnegruppe.

10. BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen.

Personalet skal:

- ta utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ i barnehagens daglige arbeid og ved valg og gjennomføring av temaer og prosjekter
- bygge på kreativitet og lek og være åpne for improvisasjon og barns medvirkning
- veksle mellom spontane og planlagte aktiviteter
- stimulere barnas undring og evne til å stille spørsmål, søke opplevelser, ta initiativ og mestre nye ting
- gi barna varierte inntrykk og mulighet til å uttrykke seg på forskjellige måter
- arbeide tverrfaglig og helhetlig og se de ulike delene i rammeplanen i sammenheng
- inkludere nærmiljø og lokale forhold ved planlegging og gjennomføring av aktiviteter
- jevnlig vurdere om valg av arbeidsmåter bidrar til å realisere rammeplanen. (Rammeplanen 2017)

Vi arbeider med og før barna som går i vår barnehage. De voksne i barnehagen skal være tett på barna så de vet hva barna er interesserte i og opptatt av. Barna skal bli tatt på alvor, vi skal ta hensyn til enkeltbarnets ønsker og så lang det lar seg gjøre prøve å oppfylle det barnet ønsker å gjøre i barnehagen. Et mål skal være at en ikke er så fastlåst i en planlagt hverdag det skal være rom for spontane aktiviteter/utflukter e.l. Vi arbeider etter overordnet tema. Sammen med barna utforsker, erfarer og prøver vi ut ulike vinklinger på tema. Det er rammeplanen og styringsdokumenter sammen med barnas fantasi, innspill og oppfatning av verden omkring oss som gir oss innhold til temaene, som jevnlig er oppe til evaluering i ledergruppen, personalgruppen og avdelingsgruppen og smågruppene. Dette før at vi har som mål at alle som arbeider i barnehagen skal dra i samme retning. Arbeider vi godt i lag og har en god praksis, vil barna lære mere.

I Barnas Hage Larsgården vet vi at omsorg er hovedingrediensen i en trygg, god og forutsigbar hverdag. Gjennom arbeid med CØS har vi fått god kunnskap om hvordan vi som voksne på en god måte kan være ladestasjon for ditt barn. I vår barnehage er lek en naturlig arbeidsmåte når vi skal arbeide sammen med barna, om det er lek for lekens skyld eller om formålet er å tilegne barna ny forståelse for et gitt tema. Lek er viktig for hvert enkelt barn. Leken stimulerer alle sider ved barnets utvikling, Vi fokuserer på at alt vi gjør sammen med barna og alt vi lærer barna er lekpreget.

Barnehagen arbeider med systematisk progresjon tilpasset barnas alder, erfaringer og ferdigheter. Vi jobber ofte i aldersadekvate grupper på tvers av avdelingene, både på småbarnsavdelingene og storbarnsavdelingene. Her har hver gruppe sine aktiviteter tilpasset alderen på barna i gruppen. På denne måten opplever barna en progresjon i barnehagens pedagogiske innhold. Med jevnlig refleksjon og vurdering av arbeidet vi gjør i både gruppene og avdelingsvis, sikrer vi kvaliteten i arbeidet vårt. I barnehagen er de voksne tett på barna, tilgjengelige på gulvet, ved bordet, ute e.t.c med fokus på CØS.

Vi arbeider med å implementere rammeplanen i organisasjonen vår. Vi i Barnas Hage ønsker at alle etter hvert skal kjenne den nye rammeplanen i vår organisasjon. Vi ønsker at alle ansatte skal kjenne den nye rammeplanen så godt at den «ligger i ryggraden» til den enkelte. Vi ønsker ikke at det bare skal være en forskrift vi bruker i planlegging og men at det viser i våre arbeidsmetoder i hverdagen. Med tanken om «alltid det beste for enkeltbarnet» ønsker vi å gi barna deres en barndom som de kan høste av resten av livet.

PROGRESJON

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utføring av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Personalet skal:

- oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn
- bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter
- legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter
- introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer
- sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelig for barna. (Rammeplanene 2017)

De ansatte i barnehagen skal være lydhøre ift hva barna ønsker å gjøre. De skal observere og lytte. Skape rom for gode samtaler der barna føler seg trygge og kan gi uttrykk for dette. Barnehagen skal bygge videre på observasjoner i planer og aktiviteter vi gjennomfører i det daglige i barnehagen. Alle barna skal få oppleve å utvikle seg på ulike områder. Personalet må utvikle samlinger, aktiviteter m.m. slik at barna føler progresjon i det daglige. Alle barna skal ha noe å strekke seg etter. Da må vi berike leiken, finne nye materialer, ny kunnskap til samling osv. De skal oppleve at hvert år i barnehagen er nytt og spennende ift til gruppa, samtidig så må vi se hvert enkelt barn. Det er viktig at barna også opplever mestring. Dette krever voksne som er på og observerer og reflekterer.

Gjennom barnets tid i barnehagen skal barnet oppleve å lære og ha fremgang. Barnet skal ha ulike aktiviteter, lekemuligheter og læringsmuligheter fra barnet begynner i

barnehagen til det slutter i barnehagen. Gjennom året har vi noen faste tema som vi har vært år. Her bruker vi Bruners spiralprinsipp. Der man kan legge til rette for aktiviteter, leke og læringsmuligheter til barnet utfra hvilken nivå det er på. Der de hvert år for utvidet kunnskap og endret prosesser utfra sitt nivå.

BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Personalet skal:

- utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern
 - legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer
 - vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk
 - utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.
- (Rammeplanen 2017)

Barnehagen er digitalisert, vi utveksler informasjon med foreldre og foresatte gjennom Kidplan. Personalet sitt arbeidsrom er også gjennom Kidplan og personalweb, utarbeidet av PBL/Barn-nett som leverer vår bransjerettede IT-løsning. Alle planer for virksomheten, dokumenter om enkeltbarnet blir laget og lagret i PBL sine sider. En trygg server for å ivareta GDPR.

I barnehagen vår har barna tilgang til iPader.

Detter digitale verktøyet får barna bruke for eksempel i små grupper i regi av en voksen. Si vi har tema om eventyr. Barna er opptatt av bukkene bruse og de voksne bestemmer seg for gå mer i dybden på «De tre bukkene bruse». Da er iPad et fint verktøy hvor barna kan bli bedre kjent med eventyret ved å laste ned bukkene bruse appen. Her må barna drive eventyret selv ved å trykke på når de ulike karakterene i eventyret skal gjøre sine gitte handlinger.

Videre er det enkelt for voksne å være nysgjerrige og utforskende sammen med barna ved hjelp av iPhone eller iPad. Barn er nysgjerrige av natur, og når de kommer med spørsmål kan voksne enkelt sette seg sammen med barnet og finne svar på spørsmål på disse digitale verktøy.

11. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. I samiske barnehager skal arbeidet med fagområdene ta utgangspunkt i samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap.

Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeid med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene. Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen. (Rammeplanen 2017)

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkførståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforsking av både muntlige språk og skriftspråk.

Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna

- uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter
- bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter
- videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd
- leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord
- møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer
- opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale
- utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråsuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.

Personalet skal:

- skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre
- synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer
- invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål
- oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme
- støtte barnas lek med og utforsking av skriftspråket
- bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer
- inkludere alle barna i språkstimulerende aktiviteter. (Rammeplanen 2017)

Alle barn har mange språk. Vi omtaler ofte språk som talespråket. Mange av de barna som ikke har så godt utviklet språk bruker mye kroppsspråk eller de kan nytte sine estetiske uttrykksformer. De voksne må være lydhøre og observante for å kunne tolke barna sin små uttrykk. Det å drive språkstimulering er en av barnehagens viktigste områder. Det å lære barn å utvikle talespråket er viktig i lek og det å kunne kommunisere med andre og bli forstått. Lære dem språket og leke med lyder, rim og regler er viktig. De små barna har mye kroppsspråk, da må vi lære oss og tolke signaler og gi dem de rette ordene på det de vil formidle. Det å klare å skape et rom av rikt og varierende språkmiljø i det daglige er viktig for barna. Det å observere når barnet er nysgjerrig på å lære bokstaver og være der for dem og hjelpe og støtte dem.

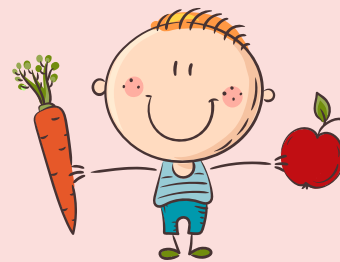
Alle barn må også få mulighet til å bruke sitt språk. Noen barn er usikre og trenger å være i små grupper, der de føler seg trygge og med voksne de er trygge på, for å kunne tørre å uttrykke seg. De voksne i barnehagen skal kjenne barna og vite hva de trenger.

Alle avdelinger har bøker som barna får tak i når de vil. De skal være tilgjengelige. Det å lære barna å ta godt vare på bøkene, slik at de ikke ligger på gulvet og blir tråkket på. Men til å bruke bøkene til å bla, se og lese i. Og ikke minst bli glad i bøker. De fleste barn er glad i å bli lest for. Samtale med barna og stille dem spørsmål, få til en god dialog der barnet er delaktig. Bruke mye rim og regler, bevegelsessanger. Leke med lyder og rytmer. Vi voksne i barnehagen må ha nok kunnskap til å kunne se hva hvert enkelt barn trenger av språklig stimulering, slik at alle får den støtte de skal ha. Vi må kunne stille åpne spørsmål slik at vi ikke legger svaret i munnen på barnet, eller at det blir ja og nei svar. Vi ønsker at de skal bruke språket sitt.

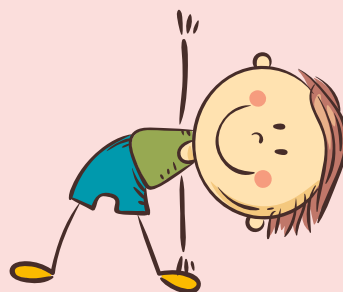
Hele barnehagedagen er en fin mulighet til å skape gode språkstimulerende miljø. Arbeidet med språkstimulering må være systematisk. Dette er måter personalet i barnehagen arbeider med språkstimulering på språkutviklende samtaler, språkutviklende fortellinger, bruk av språk i barnas aktiviteter og, opplevelser, språktilegnelse gjennom lek, bøker og språklig bearbeiding av innholdet, arbeid med ord og begrepsforståelse, språklig bevissthet og skriftspråkstimulering.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna

- opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt
- blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold
- videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper
- opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer
- blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser
- setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser
- får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.

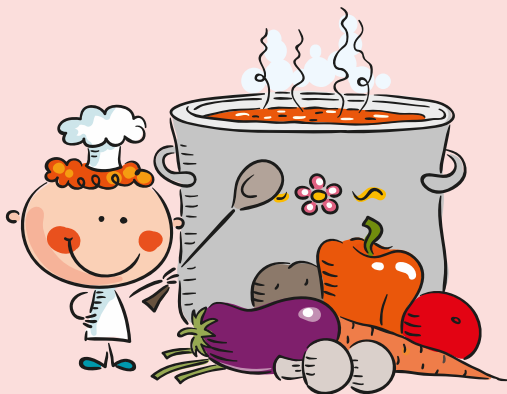
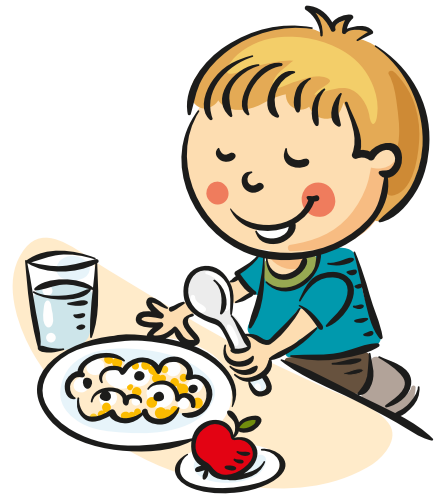
Personalet skal:

- være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring
- bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile
- gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet
- bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser
- legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna
- kjenne og praktisere nasjonale føringer for helsefremmende og forebyggende tiltak som gjelder barn. (Rammeplanen 2017)

I vår barnehage har vi prøvd å få ned sykefraværet både hos voksen og barn. Alle som kommer inn i barnehagen skal vaske hender før de kommer inn i barnehagen. Dette i tillegg til de andre fastehåndvaskrutiner, som etter toalettbesøk, før vi spiser mat og ved behov. Vi har merket en nedgang i sykefraværet både hos barn og voksne.

I løpet av tiden et barn går i barnehagen, sitter de utallige timer ved matbordet. Vårt mål er å skape god stemning, latter og glede rundt måltidet. Vi ønsker at de voksne skal være tilstede og bidra til at alle føler seg inkludert og sett, alle får ha ordet og det skal være god stemning og gode samtaler. I tillegg spiser de 40-60% av det daglige energiinntaket i barnehagen. Da er det viktig at det blir servert sunn, god og næringsrik mat. Vi prøver å ha et variert kosthold ulike kornblandinger/havregryn, brødskeive, knekkebrød og varmmat, o.l.

Til varmmat serverer vi øftest husmannskost. Vår pedagogiske plattform gir de ansatte klare retningslinjer som inkluderer dette.

Vi har som mål at alle barn i barnehagen skal være ute hver dag. Dette vil gi motoriske utfordringer, mindre smitte og røde røser i barnas kinn. Vi har gymsal like ved som vi benytter ukentlig. Der får barna utfolde seg og bruke kroppen på ulike måter. Vi har nå snackmåltid istedenfor fruktmåltid og prøver å innføre mer og mer grønnsaker. De største barna tar del i matlagingen i tur og orden. Det er stas å bidra på kjøkkenet og tilberede dagens måltid.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.

Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Barnehagen skal la barna møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk som gjenspeiler et mangfoldig samfunn og ulike tidsepoker. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Barnehagen må legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk.

Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna

- har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer
- tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede
- bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne
- møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre
- bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk
- opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.

Personalet skal:

- samtale med barna om deres og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk
 - gi rom for, støtte og berike barnas bearbeiding av møter med kunst og kultur
 - være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur
 - være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforskning av de estetiske områdene
 - motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer
 - synliggjøre og skape estetiske dimensjoner i barnehagens inne- og uterom
 - gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kulturuttrykk fra fortid og samtid
 - bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen.
- (Rammeplanen 2017)

Vi ønsker å skape fantasi og skaperglede både i innerom og uterom. Voksenrollen er viktig for å formidle, kunst, kultur og kreativitet. Den voksne må vise egeninteresse, en må være kreativ og oppfinnsom, de voksne må prøve og feile. Ta initiativ når muligheten byr seg. Videreføre ideer fra barnas perspektiv og få barna til å bruke sine sanser. Eksempel marken. Barna må få se, ta på lukte på. De må få bruke alle sansene sine. De må undre seg og spør om ting. Ser den? Hører den? Kan den snakke på noen måte? Vi voksne må undre oss sammen med barna og skape vitebegjær.

Vi må kunne fylle på med fakta. Dersom man ikke har kunnskap, er det fint å undre seg med barna og evt. sjekke det opp senere. De kan lage marken etterpå i ulikt materiale, eller male og tegne den. Vi bruker blant annet ulike kunstformer som maling, fingermaling, akvarell, magisk sand, plastelina, svamptrykk, spraylakk, blande farger, snø. Klippe, lime med ulike materialer, noen eksempler er stein, tre, kvist, kongler.

Barnehagen ønsker å bruke musikk, gjennom sang, instrument, dans, YouTube, spotify, ulike media og bilder. Vi skal lære om ulike kulturer og samfunn. Vi har fokus på nærmiljø og mangfold. Nåtid/førtid. Da bruker vi Sunnmøre museum. Vi snakker om ulike yrker vi har. Her kan det være grunnlag for mye god rollelek. Men de trenger ofte innspill. Ulike dager som blir feiret i ulike kulturer.

Barnehagen må legge til rette god rollelek. Det skal være voksne som er til stede i leiken og bidrar og utvikler den på en positiv måte. De skal legge til rette for dukketeater, skyggeteater, teater, utkledding o.l. Barna skal få ulike måter å uttrykke seg på. Det viktigste en kan gjøre som voksen i barnehagen er å møte barnet der de er å legge til rette for å bygge videre på det.

De voksne skal formidle ulike leiker, sangleiker, sanger og eventyr. Dette er en viktig del av kulturformidlingen.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna

- opplever og utforsker naturen og naturens mangfold
- får gode opplevelser med friluftsliv året rundt
- opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover
- får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen
- får kunnskap om dyr og dyreliv
- lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi
- får kjennskap til menneskets livssyklus.

Personalet skal

- legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforsking og læring
- gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd
- synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen
- utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna. (Rammeplanen 2017)

Når voksne er glad i å oppholde seg i naturen, smitter dette over på barna. Vi ønsker å gi barna mange og gode opplevelser ute. Vi har et fantastisk nærmiljø med mange ulike typer turmål. Fra sjø og fjøre til skog og fjell. Barna i Barnas Hage opplever voksne som liker å gå på turer. Som har tid til å undre seg sammen med barna på vei til målet, hvis man når målet. For vår filosofi er at det er på veien mot målet det skjer mest læring. Turmålet skal ikke være målet i seg selv.

På tur får barna læring i hvordan vi skal behandle naturen. Vi rydder etter oss når vi forlater plassen vi har oppholdt oss på. Finner vi rusk på veien, plukker vi det opp. Vi må ta vare på naturen så mange flere kan nyte den i fremtiden. Ute på tur leker vi med materialer vi finner ute, steiner, kongler, pinner o.s.v. ute er en flott arene til å dramatisere eventyr, til å lære nye ord og begreper.

Vi går på tur med alle barna, uansett vær (nesten). Det er spennende å se hvordan naturen forandrer seg gjennom de ulike årstidene; fra grønt og skjønt til kaldt og grått. Vi bruker hele nærmiljøet vårt: skogen (Ørnetua), Husafjellet, Triø-kaia, Børgundgavelen, busstasjonen, klatrejungelen, skolen, Røllønbana. Vi går i barnas nærmiljø, der de vokser opp, har sin tilhørighet og trygge sone.

Skogen er ett populært turmål for de minste. Her øver vi på å gå i ulendt terreng, vi leker at den store roten er en motorsykel, vi aker i skogssklien og vi hører på alle lydene. De skal få lærdøm om ulike naturvitenskapelige fenomen, blant annet snakker vi med barna om værforandringer, hva som skjer. Når vi skal ut skaper vi forventning til hva vi kan gjøre ute: Skal vi hoppe i sølepytter? Skal vi lage snømann i dag? Vi kan være ute i regnvær, der det skifter om til sol, og vi ser regnbuen komme. Barna er veldig opptatt av alle de fine fargene som plutselig dukker opp. Sludd den ene dagen, så regn den neste. Så blir det kaldt og sølepyttene våre fryser til is. Snø slik at vi kan lage snømenn og engler i snøen, mens det neste dag ikke er mer snø å lage snømenn og engler av. Vi hang opp hansker fylt med vann og farge i treet vårt. Når det ble kaldt, frøs vannet i hanskene og barna fikk kjenne på. Så kom sola og varmet så vannet i hanskene tinte. Dette funderte vi på sammen med barna.

Vi skal integrere teknologi på feks tur. Ta bilder, førstørre opp så barna får se, studere og fundere sammen med barna, ha samlinger om det vi har tatt bilder av. Følge med på ett tre? Se når treet mister bladene, får nye skudd/blad o.s.v

ANTALL, ROM OG FORM

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnerer, argumentere og søke løsninger.

Gjennom arbeid med antall, rom og form skal barnehagen bidra til at barna

- oppdager og undrer seg over matematiske sammenhenger
- utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper
- leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på
- erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse
- bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse
- undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter
- undersøker og får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.

Personalet skal:

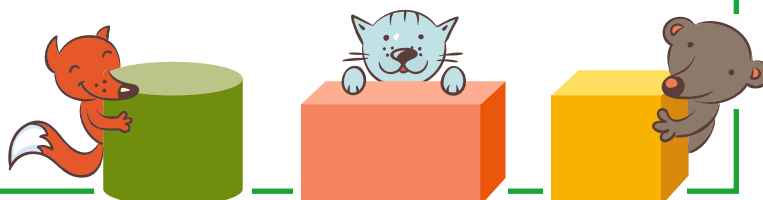
- bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen
- bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning
- styrke barnas nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barnas uttrykksformer
- legge til rette for matematiske erfaringer gjennom å berike barnas lek og hverdag med matematiske ideer og utdypende samtaler
- stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsning. (Rammeplanen 2017)

I det daglige arbeidet bruker vi antall, rom og form i nesten alle aktiviteter. I samling synger vi sanger, rim og regler, vi teller barna, snakker om dato og dag, måned og år. Vi forteller ulike eventyr som har geitekillingen som kunne telle til ti, De tre bukkene bruse, skinnvøtten, Mange av disse eventyrene finne også som sanger.

Måltidet er en arena for turtaking, oppnå mål som å fylle i passe mengde i en kopp. Hvor mange biter deler vi frukten i, hvor mange frø er der i hver frukt. Barna lærer å porsjonere passende mengde.

I garderøben har vi store muligheter til begrepslæring, sett tøfler opp på benken. Klærne må tas i en bestemt rekkefølge. Hvilke sko hører sammen. Hvem har størst og minst sko. Hvor mange sko har vi på avdelingen. Garderøben er et eldorado for antall, rom og form.

Aktiviteter som handler om antall, form og rom er mange. Stort sett de fleste aktiviteter.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi.

Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og leveste. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.

Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna

- får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen
- utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål
- får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier
- får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på
- utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Personalet skal

- formidle fortellinger og skape rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer
 - utforske og undre seg over eksistensielle, etiske, religiøse, livssynsmessige og filosofiske spørsmål sammen med barna
 - bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet
 - gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen
 - samtale med barna om religiøse og kulturelle uttrykk og være bevisst på hvordan egen deltakelse kan støtte og utvide barnas tenkning
 - identifisere verdikonflikter i hverdagen, reflektere over verdiprioriteringer og holdninger og ha et bevisst forhold til hvordan disse kommer til uttrykk i arbeidet med barna.
- (Rammeplanen 2017)

I barnehagen vår er det viktig at de ulike kulturene og de ulike religiøse oppfatningene blir sett på som likeverdige. Vi ønsker at barna skal ha respekt for hverandre og hva hvert enkelt barn måtte tro på. Før at barna skal kunne respektere ulike kulturer må vi gi dem kunnskap. Det er viktig at barna får kjennskap til tradisjoner i ulike religioner og livssyn. I tett samarbeid med foreldre og foresatte får vi til dette. Vi setter pris på å få kunnskapen vi selv mangler fra dere. I samarbeid med foreldre og foresatte kan vi få kunnskap om hvilke tradisjoner som er relevant å formidle.

Vi ønsker å uttrykke ovenfor barna at vi er åpne for ulikheter og annerledes het. Vi er alle likeverdige og vi skal alle behandles med likeverd og respekt.

Jul og påske markeres hvert år. I tillegg markerer vi de ulike livssyn som finnes i barnehagen til enhver tid.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene. Fagområdet skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter. Grupper med langvarig tilknytning til landet defineres som nasjonale minoriteter. I Norge er dette kvener/ norskfinner, jøder, skogfinner, rom og romanifolk/tatere.

Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna

- oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet
- erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse
- utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt
- blir kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner
- blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer
- blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur
- får kjennskap til nasjonale minoriteter.

Personalet skal:

- sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre
- introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt
- gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme
- gi barna forståelse av at samfunnet er i endring, og at de inngår i en historisk, nåtidig og fremtidig sammenheng
- gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner
- gi barna begynnende kjennskap til betydningen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen. (Rammeplanen 2017)

Vi blir godt kjent med nærmiljøet og samfunnet når vi er gode på å bruke det i læreprosessen. Barna er ukentlig på turer i nærmiljøet, og turmålene er mange og varierte. I det daglige er barna med de voksne på butikken. Her handler vi varer til barnehagen, og barna får med seg læreprosessen av det å gå i butikken å finne varer, men at de må betales før å få med seg videre. Ved butikken har vi også miljøstasjonen hvor vi kan sortere avfallet vårt. Her er barna deltagende på å sortere og får vite hvor de ulike materialene skal og hva de skal gjenbrukes til.

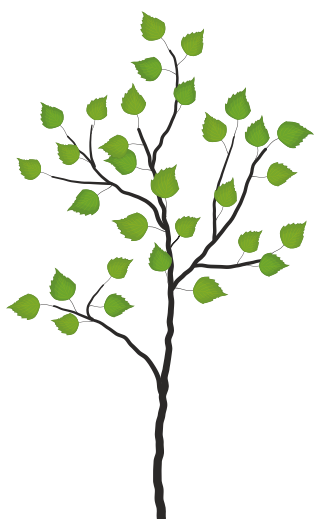
Vi har et godt samarbeid med Larsgården barneskole, der er førskolebarna en gang i uka og har tilrettelagt aktivitet inne på et klasserom, en god måte og introdusere barna før skolen på.

Larsgårdshallen bruker vi en gang i uka, her låner vi tre saler, alt fra de største på småbarn til de største på storbarn elsker å bølte seg i gymsalen. En fin arena for regelleker, sangleker o.l.

Vi reiser på turer til biblioteket, byparken, Atlanterhavsparken, går på tur opp trappene til Fjellstua o.l.

Hvert år tar vi for oss lokalhistorien om bybrannen, veldig spennende for barna å høre om denne.

Vi har et godt samarbeid med Fagerlia videregående skole. De inviterer barna hvert år på Julegøy og Påskegøy i Børgundgavlen. Vi er tentamen og eksamens barnehage for dem.

Vi er på NMK sammen med Larsgården skole og barnehager i nærmiljøet på 17. mai festen vår.

12. HVA GJØR BARNAS HAGE LARSGÅRDEN TIL EN GOD BARNEHAGE, FAGLIG FORANKRING

SOSIAL KOMPETANSE

Kari Lamer, Du og jeg og vi tøl! Håndboka. Et rammeprogram for sosial kompetanseutvikling, Teoriboka. Om å fremme barns sosiale kompetanse. Sosial kompetanse er balansen mellom omtanke for andre og ivaretagelse av seg selv. Sosial kompetanse innebærer dermed at barnet evner å ta andres perspektiv, vise omsorg, inngå på en positiv måte i grupper (for eksempel i lek), hevde seg selv på en rimelig måte, men samtidig avpasse sin atferd etter den sosiale konteksten.

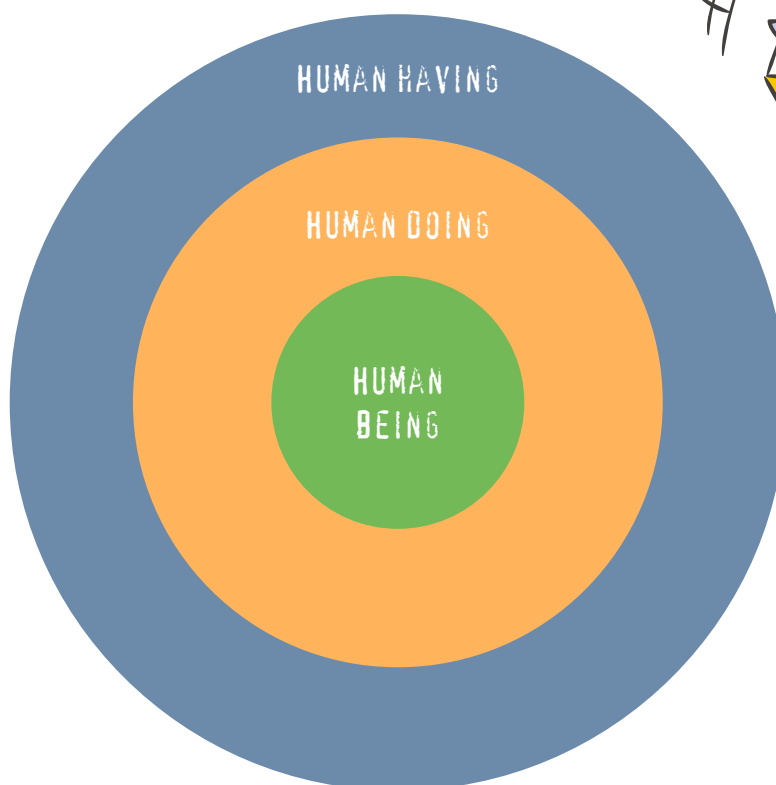
Vi har jobbet med sosial kompetanse i mange år, og vi er blitt gode til å se barns sosiale ferdigheter og utfordringer. Det er viktig for oss å vær tett på barn og veilede på en god måte i sosialt samspill.

Sosial kompetanse bygger på Kari Lamers fem søyler

Empati og rolletaking, prososial atferd, selvkontroll, selvhevdelse og lek, glede og humor. Hjelp til operasjonalisering finnes i en, to tre, ingen flere med.

SELVFØLELSE

Barns sunne selvfølelse - voksnes ansvar av Petra Kranz

HUMAN HAVING

Barnehagen arbeider før at vi skal se barna før den de er, ikke før hva de har av leiker, klær og andre ting, hvor de bor, hvilke foreldre de har o.s.v. Barnehagen ønsker ikke fokus på materielle ting. Derfor har vi et ønske om at barna ikke har med «ha med ting». Dette kan føre til at de andre barna har fokus på leiken og vil være med barnet pga leiken barnet har med og ikke barnet selv. Det skaper en interesse rundt barnet som er kunstig skapt.

HUMAN DOING

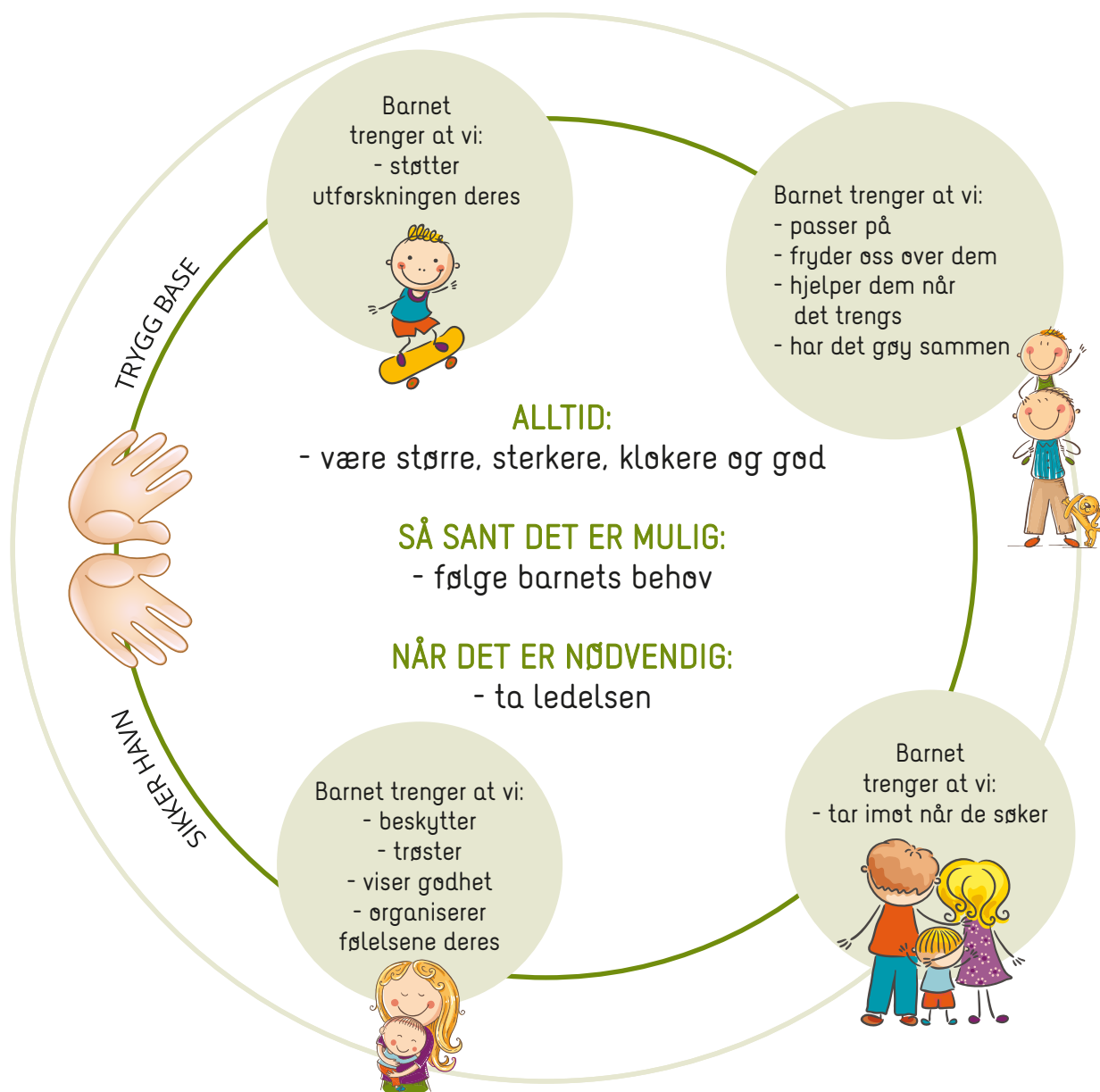
Vi ønsker å minske fokus på prestasjoner. Dette kan gjøre at barna har god selvtillit på mange ting, men trenger ikke øke selvfølelsen deres. Istedenfor å skryte av dem hvor flinke de er til alt, kan man samtale om hvorfor de synes det er gøy. Hva gjør at de tenkte slik når de bygde det høye tårnet. Hva ligger bak tegningen som du har tegnet? Spør spørsmål rundt bildet. Hvem har du tegnet den til.

HUMAN BEING

Hvem er barnet? Hva står barnet for? Hvilke verdier har barnet? Vi arbeider før at barnet skal ha størst mulig selvfølelse og ha tro på seg selv. Dette skaper vi blant annet ved å sette fokus på at vi ønsker å være sammen med barnet. Barnet er verdifullt. Vi gjør barnet oppmerksomt på at de andre barna ønsker å være sammen med barnet. Personalet viser med små tegn hele tiden at barnet blir sett på en positiv måte. Barnehagen viser til barnet at det er ønsket i gruppen og som enkeltindivid. Vi møter barnet på deres følelser og støtter dem i at alle følelser er lov. Men det betyr ikke at barnet får det som det vil.

TRYGGHETSSIRKELEN

Det finnes to grunnleggende behov hos alle barn: Behøvet for beskyttelse og omsorg, og behovet for å undersøke og mestre verden. Begge er grunnlaget for trygghet og livsglede.

Voksne skal være barns sikre havn, og vi skal lage en trygg base. Hvor barnet alltid får «lade» når det har behov for det.

Vi jobber med trygghetssirkelen «CDS». Denne sirkelen går ut på at de voksne skal være tilgjengelig for barna når barna har behov for å «lade». «Lade» kan være alt fra å ha blikk-kontakt med en voksen før at barna skal føle at det blir sett, til å sitte 15 min på fanget for å observere andre barn i lek, før barnet som er på «lading» selv tør å prøve seg ute i terrenget.

PEDAGOGISKE PLATTFORMER

Pedagogiske plattformer står som en del av vårt pedagogiske grunnsyn. Plattformene gir uttrykk for den kompetanse, de holdninger, verdier og ferdigheter vi ønsker å stå for i Barnas Hage Larsgården.

Under følger de to pedagogiske plattformene som er ferdig utarbeidet av personalet i barnehagen. Disse skal følges under måltidsituasjoner og påkledningssituasjoner.

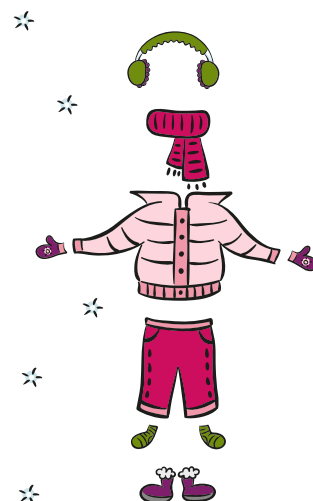
PEDAGOGISK PLATTFORM GARDEROBE

Hovedmål for garderoben:

«Vi skal skape en ramme rundt garderobesituasjonen som gjør at barna kler på seg klær som er hensiktsmessige etter været. Samtidig skal hvert enkelt barn føle at de blir sett og hørt. Barna skal få oppleve mestring. Det skal de få i god atmosfære med voksne, som støtter dem der de er»

Dette målet skal vi nå ved å:

- Skape forventning til det å gå ut
- Hjelp barna til selvhjelp og til å hjelpe andre
- Være støttende stillas og veilede
- Gi ros og motivere barna, la barna oppleve mestring
- Følge opp hvert enkelt barn
- Sammensetningen av barn i garderoben
- Gi konkrete beskjeder med vennlig stemme
- La barna oppleve mestring
- Ha fokus på det barnet du hjelper
- Gi rom for samtale
- Ikke formidle over hodet til barnet om det mangler noe. Dette tar vi med foreldre når de kommer for å hente.
- Vær rolig gi barna tid
- Ha like forventninger til gutter og jenter
- Fint å bruke denne tiden til språkstimulering
- Før å få til gode garderobesituasjoner som vi ønsker, må de fysiske rammene være tilstede.
- Holde orden i garderoben
- Rydde etter hvert
- Ingen voksne på pause under påkledning
- Alltid voksne først ut
- Bruke påkledningsbenk
- Ikke for mange voksne eller barn i garderoben til samme tid.
- Garderoben må være oversiktlig, ha god plass til klærne og plassene merket
- Barnet når klærne sitt selv
- Følge de barn som er ferdig helt inn.
- Pass på din egen kropps ergonomiske stillinger

PEDAGOGISK PLATTFORM FOR MÅLTID

Hovedmål for måltidet

«Vi skal skape en ramme rundt måltidet som gjør at barna blir mette av sunn og næringsrik mat. De skal oppleve en god atmosfære med voksne som er interessert i det enkelte barn, der læring og innlevelse står i fokus»

Dette målet skal vi nå ved å:

- Starte måltidet med en sang. Lære ulike matsanger.
 - Dele opp frukta sammen med barna når måltidet har startet.
 - Legge til rette for at barna kan mestre selv. Vær der som støttende stillas. Barna skal smøre sin egen mat, helle i drikke og hjelpe sidekameraten.
 - Gi gode beskjeder til barna. Gi ros.
 - Vær nysgjerrig, still spørsmål og samtaler med barna som sitter rundt bordet ditt, sørg for god stemning bruk rolig stemme. Sørg for å se alle barna.
 - Gå frem som godt forbilde, når det gjelder bordskikk.
 - Barna skal tilegne seg gode manerer som «kan du sende meg» «takk for det» «Takk for maten» «kan jeg få mer» Høflig!
 - Er barn urolig – gå bort til barnet, ta på skulderen og snakk rolig til barnet. Ikke bruk navnet i negative settinger.
 - LØFT barn som trenger det. Måltidet er en fin arena for dette.
 - Ha fokus på det bordet du sitter ved.
 - Vær nøye med å benevne alle ting på bordet med navn.
 - Prøv å unngå å gå fra plassen din ved bordet.
 - Barna hjelper til å dekke bordet.
 - Lær å spørre, be om å få tilsendt mat, bruke ulike begrep på mat og dekketøy.
 - Rydde etter seg. Sette inn maskina/tralla etter seg.
 - Hjelpe barna med maten før du forsyner deg selv.
- Før å få til det gode måltidet vi ønsker, må de fysiske rammene være til stede. Det er derfor viktig at de voksne:
- Sørger for at alt vi trenger er på tralla, i god tid før måltidet.
 - Ser etter om alt vi trenger til måltidet skal stå på bordet før barnet setter seg. Husk: Kaffe/ te, barnehagens telefon, tørkepapir og annet.
 - Bruker tripp trapp stoler/benker etter behov. Ha faste plasser ved bordet. Dette gjelder både barn og voksne/vakter. (Rulling før de voksne)
 - De voksne må tenke på sin plassering ved bordet, med tanke på å nå alle barna.
 - Øppe: Er det mange barn til frokost; ta frokosten i to puljer.
 - Nede: TV lager til påleggsbretta. Vask bretta, fyll på med pålegg
 - Ingen musikk ved måltidet.
 - Mest mulig ro under måltidet

LITTERATURLISTE:

- Kunnskapsdepartementet 2017; «Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver»; Utdanningsdirektoratet
- May Britt Drugli og Ratib Lekhal, 2020 1.utg. 3 opplag, «Livsmestring og psykisk helse», Kranz Petra, Barns sunne selvfølelse- Voksnes ansvar
- Brandzæg, Ida, Tørsteinson, Stig og Øiestad, Guri «Se barnet innenfra, Hvordan
- Lamer Kari, 1997, 7. opplag 2010; «Du og jeg og vi to! Om å fremme barns sosiale kompetanse, Teoriboka»; Gyldendal Akademisk
- Lamer Kari, 1997, 9.opplag2008; «Du og jeg og vi to! Et rammeprogram for sosial utvikling, Håndboka»

